

DIRVA

★★★
THE FIELD

Nr. 58

Liepos-July 30, 1959

Cleveland, Ohio

Kokių lauktuvių Nixonas
parveš iš Maskvos?**JAV viceprezidento Nixono priėmimas Maskvoje
nebuvo šiltas ir nuoširdus.- Bet amerikiečių paroda
susilaukė didelio susidomėjimo.**

Leningrade besilankančiam viceprez. Nixonui teko kietokai susiremti su sovietiniais pareigūnais, kad adm. Rickoveriui, kuris vadovauja JAV atominio povandeninių programai ir šiuo metu lydi Nixoną kelionėje po Rusiją, būtų leista apžiūrėti sovietų atominį ledlaužį "Lenin". Leidimas buvo gautas po priminimų, kad Kozlovas, lankydamasis Amerikoje, galėjo apžiūrėti JAV atominį laivą Savannah ir atominę jėgainę Shippingsporte, Pa.

Iš Leningrado viceprez. Nixonas išvyko į vakarinio Sibiro pramonės centrą Novosibirską, kuris ligšiol buvo neleidžiamas lankyti užsieniečiams, ir sunkiosios pramonės centrus Užuralėje: Sverdlovską, Nižni Tagilą ir Belojarską.

Iš Nixono kelionės į Sovietiją stebėtojai tikisi daugiau, negu formalaus vizito. Apie ją pradėta kalbėti 1958 m., JAV ir Sovietijai pasirašius susitarimą padidinti kultūrinius, techninius ir sportinius ryšius tarp abiejų kraštų. To susitarimo pasėkoje buvo nutarta šiais metais apsikeisti tautinėmis parodomis. Sovietinei parodai New Yorke atidaryti buvo atsiųstas Kozlovas, o JAV parodą Maskvoje atidaryti išvyko viceprez. Nixonas.

Užsienių reikalų ministerių konferencijai įstrigus akligatvyje, šioms kelionėms buvo skiriama daug reikšmės. Vakarų sostinėse buvo spekuliuojama, kad Kozlovas galės atgabenti "svarbią žinią", kuri palengvintų Ženevos konferencijos eigą. Kozlovas dvi savaites važinėjo po Ameriką ir, kaip atrodo, nieko nepasiūlė, nes Ženevoje ir po devynių pasitarimų savaitę nepasiekta jokios pažangos.

Panašiai buvo tikimasi, kad ir Nixono kelionė į Maskvą galinti sumažinti tarptautinę įtampą. Tiesa, prez. Eisenhoweris keliose spaudos konferencijose pabrėžė, kad viceprez. Nixonas "neves jokių derybų su

rusais", nebent galėtų Chruščiovui išaiškinti JAV nusistatymus įvairiais klausimais.

Sekmadienį, prieš išsileisdamas kelionėn po Rusijos pramonės centrus, viceprez. Nixonas privačiai kalbėjosi su Chruščiovu. Pasitarimas truko beveik šešias valandas. Vėliau paskelbtame komunikate nebuvo smulkiau detalizuotos pasikalbėjimo temos, tačiau iš valstybės departamente pirmadienį gauto šifruoto pranešimo paaiškėjo, kad pasikalbėjime "nepasiekta esminio progreso" Vokietijos ateities ir Berlyno klausimais.

Dar vienas privatus pasitarimas su Chruščiovu galįs būti, prieš pat Nixonui grįžtant į JAV, kai jis baigs kelionę po sovietinės pramonės centrus.

Nixono priėmimas Maskvoje nebuvo šiltas ir nuoširdus. Maskvos aerodrome įj pasitiko nedidelis oficialių pareigūnų būrelis su Kozlovu priešakyje. Pats Chruščiovas, kaip jau esame praeitame numery trumpai minėję, vos tik grįžęs iš kelionės po Lenkiją, nuskubėjo į mingą ir sarkastiškai paskelbė, kad atvyko "panikos paliestų amerikinių imperialistų" atstovas, kuris norįs pasižiūrėti "pavergtų žmonių", apie kurių išvadavimą Amerika kalbanti.

Nors kitą rytą Chruščiovas, priėmęs Nixoną Kremliuje, jau rodė daugiau nuoširdumo, tačiau sovietų nepasitenkinimą dėl Amerikoje paskelbtos Pavergtųjų Tautų Savaitės dar nekarta išskėlė. Taip pat jis keliais atvejais stengėsi pasišaipyti iš JAV parodos, kai atvyko į jos atidarymą (CBS korespondentas pastebi, kad Chruščiovas į amerikinės parodos atidarymą atvyko tik dėlto, kad sovietinės parodos atidarymą dalyvavo prez. Eisenhoweris).

Pati paroda, sovietinei

spaudai trumpai paminėjus viceprez. Nixono atvykimą ir jos atidarymą, rusų tarpe sulaukė didelio susidomėjimo. Vien sekmadienį, pasinaudodami nedarbo dieną, ją aplankė per 65,000 žmonių. Parodoje išstatyta daug amerikinių gaminių, pradedant automobiliais ir baigiant namų apyvokos reikmenimis, pradedant meno kūrinių, dėl kurių dailės tinkamumo buvo kilę triukšmo Washington, ir baigiant tipišku amerikiečio namu (už 13,000 dol.). Parodoje taip pat rodomas amerikinių vaizdų filmas ir išstatyta apie 8,000 biblioteka, kurios dalį, sovietams pareiškus protestus dėl antikomunistinio turinio, reikėjo pašalinti.

Komunistų partijos propagandos aparatas visais būdais stengiasi parodos reikšmingumą sumažinti. Pati paroda tebuvo paminėta tik centriniuose laikraščiuose. Nuotraukos, rodančios viceprez. Nixoną besisveikinantį su sovietų piliečiais ar vaikams bedalinantį kramtomąją gumą, neleidžiamos spausdinti. Ligšiol sovietinei spaudai agitprobu tebuvo aprobuota tik viena nuotrauka, kurioje Nixonas matomas tarp rusų.

**"BAISIAUSIAS YRA
MINTIES PAVERGIMAS"**

"New York Times" liepos 28 numeryje įsidėjo vedamąjį "Pon Chruščiovo belaisviai", kuriame pastebima, kad Chruščiovas susijaudindamas dėl pavergtųjų Tautų Savaitės paskelbimo Amerikoje esąs visiškai suprantamas. Jo, kaip ir Stalino pirmasis užsienių politikos tikslas buvo priversti Vakarus pripažinti komunistų įvykdytas okupacijas, kurios taip radikaliai pakeitė pasaulį dviejų pastarųjų dekadų bėgy. Pavergtųjų Tautų Savaitės paskelbimas liudija, kad jo pastangos liko bergždžios.

Toliau straipsnyje primenami faktai, "kuriuos Chruščiovas nudaudo esąs užmiršęs": sovietinės agresijos veiksmai, pradedant Estija, Latvija ir Lietuva 1940 m. ir baigiant Vengrijos sukilimo kruvinu sužlugdymu 1956 m.

Iš tikrųjų visa tai žinodamas, premjeras Chruščiovas bando nukreipti dėmesį nevikiu triuku, badydamas pirštais į rusus (per JAV parodos atidarymą Maskvoje) ir kandžiodamas viceprez. Nixoną klausimais, ar tie rusai esą vergai. Faktiškai Chruščiovas čia tepasiekė labai pigios propagandos.

Net ir patys komunistai yra pripažinę, kad Sovietijos žmonės nėra laisvi, - sakoma toliau straipsnyje. Pavyzdžiui cituojamas 1956 VI 6 Pravda: "Kas liečia mūsų kraštą, komunistų partija buvi, yra ir bus vienintelis minčių suverenė, idėjų ir aspiracijų reiškėja, žmonių organizatorė ir vadovė, kol tęsis kova dėl komunizmo".

Ar žmonės yra laisvi, jei jų mintys turi priklausyti nuo "suverenės"? Jei žmonės būtų laisvi, jie galėtų mąstyti, kaip nori, skaityti, kas patinka, klausyti kiekvieną patinkamą radijo programą, pasirinkti savus valdovus, keliauti užsienin - be jokių leidimų. Jie neturi nė vienos iš tų laisvo žmogaus teisių. Jei premjeras Chruščiovas nori (Nukelta į 8 psl.)

KAIREJE: Taip atrodė Džiamborė per atidarymą parodą - liepos 18 d. lyjant lietuvi. Lietuvių trijų žmonių delegacija stovi dešinėje. Arenoje buvo iškeltos 54 vėliavos. Jų tarpe ir lietuvių. Plačiau skaityk Dr. V. Čepo ke-
"onės išpūdžius 3 psl.

Praėjusiam savaitgalį Tabor Farmoje bėgamaisiais reikalais tarės keletas ALT S-gos veikėjų. Iš kairės: J. Bačiūnas, E. Bartkus ir V. Rastenis.

Dirvos nuotrauka

AERODROME LAUKĖM PER NAKTĮ...

Mūsų krepšininkų sutikimas Argentinoje

(Laiškas iš Buenos Aires)

organizacijų ir spaudos tarybos pirmininkas J. Čikštas; sporto klubo "Kovas" pirm. J. Petraitis; skautų vadovas Argentinoje ir Liet. B-nės gen. sekr. psk. inž. S. Babronis; sutikimo komiteto vicepirm. stud. Vitolis Rastauskas; skautų vyčių šarūno būrelio atstovas Algis Rastauskas; sutikimo k-to sekr., "Argentinos Lietuvių Balso" red. K. Norkus; "Laiko" red. kun. A. Kleiva; sutikimo k-to propagandos vedėjas, Lietuvai išlaisvinti Centro pirm. Z. Juknevičius; Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Duoba; Lietuvių Centro vicepirm. A. Bačkis; Lietuvių Centro Jaunimo komisijos pirm. Vincas Deveikis; Pipiras, J. Mičiūdas, V. Petronaitis; lietuviai pramonininkai Vladas Deveikis, V. Andruška, J. Kunigonis, J. Šulnys, inž. P. Ramanauskas, Algis Rastauskas ir daug kitų lietuvių kolonijos veikėjų bei sportininkų.

Iš lėktuvo išlipančius sportininkus su tautine vėliava ir griausmingais valio sutiko laukiantieji Argentinos lietuviai. Sutvarkius maitinės formalumus ir priartėjusius prie laukiančiųjų sportininkus Argentinos lie-

tuvaitės apdovanojo gėlių puokštelėmis. Visi skubėjo paspausti atvykusiems rankas ir apibėrė įvairiais klausimais. Po trumpo minčių pasikeitimo, visi buvo pakviesti į kavinę, kur vadovai trumpai aptarė kitos dienos planą, o po to svečiai buvo išskirstyti į vietos lietuvių šeimas poilsiui.

Liepos 18 d. po treniruo-tės visus svečius Argentinos lietuviai pramonininkai pavažinėjo po miestą, parodydami įžymesnes vietas, ir po to visi drauge pietavo viename Buenos Aires restorane.

Lietuvių krepšininkų atvykimo proga buvo suorganizuotas keturių komandų turnyras, kuriame dalyvavo: "Gimnasia y Esgrima Buenos Aires", Ateneo, urugvajiečių komanda Nep-tunas ir atvykusieji "Lithuanian Americans". Iš žaistų trejų rungtynių mūsų krepšininkai laimėjo ir vienas, prieš "Gimnasia y Esgrima", nežymnia santykiu pralaimėjo.

Liepos 21 d. Lietuvių Centro Dr. J. Basanavičiaus vardo org. jaunimas suruošė išleistuvių vakarą, kurių proga svečiams buvo įteiktos Lietuvių centro jaunimo dovanos. Liepos 22 d. krepšininkai išvyko į Montevideo. (sks).

Iš LB Tarybos suvažiavimo...

Visi sesijos dalyviai ilgai prašinėjo pirmininkaujantį, kad būtų užbaigtas vienas ir pradėtas svarstyti kitas dienotvarkės punktas.

Faktas

LYM 59

- Jūs, vyručiai, dar perjauni, kad galėtumėte tuoj pat balsuoti. Keturias valandas neleidau, galiu neleisti ir dar ilgiau, nes man neaišku, ar balsuosite taip, kaip aš noriu...

DIRVA

★★★
THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit). 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HEnderson 1-6344. Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Pablėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Kviečiame pasisakyti

Šioje vietoje jau esame keliais atvejais kalbėję, kad Dirvos vykdomas 500 naujų skaitytojų vėjus atidarys natūralų kelią Dirvą leisti tris kartus per savaitę. Tas vėjus, kad ir labai palengva judėdamas pirmyn, jau eina į pabaigą. Praėjusiam numerį skelbėme, kad jau gauta 450 naujų skaitytojų. Atseit, iki vėjus sėkmingo užbaigimo dar reikia 50. Ir šiuo metu, kada rašomi šie žodžiai, tas skaičius dar kiek sumažėjęs.

Normaliose sąlygose, savam krašte gyvenant, 500 naujų skaitytojų surinkimas yra menkinis. Šiose sąlygose, kada esam nuo savojo krašto atitverti pikta uždanga, kada ir čia gyvenantieji, įvairių sąlygų veikiami, nuo lietuviybės nutolsta, šis darbas pareikalavo nemažos talkos ir didelės meilės savam laikraščiui. Čia mes galime tikrai pasidžiaugti, kad tokių nuosirdžių talkininkų, mylinčių lietuvišką spausdintą žodį, nemažai turime. Jei ir gerų talkininkų pastangos nevisur davė pačius geriausius vaisius, tai ne jų kaltė. Jie darė ką galėjo, o jei kietas pradiškumą nevisur galėjo palenkti, tai nors nuo lietuviškojo spausdinto žodžio tolstančius tikrai pajudino.

Mes pilnai tikime, kad pasuktinieji, vajui reikalingi nauji skaitytojai, greit susidarys, ir šį darbo barą busime užbaigę. Taip pat mes tikime, kad tuo nesibaigs mūsų gerų talkininkų pastangos. Nesibaigs todėl, kad nauji skaitytojai laikraščiui visad reikalingi, kad jie sudaro natūralų laikraščio išsilaikymo ir augimo kraują. Vienas mūsų bičiulis, rašydamas vykdomo vėjus reikalais, mus net pabarė, kam, girdi, nustatyti 500 skaičių, kada kiekvienam laikraščiui reikia pastovaus naujų skaitytojų vėjus. Žinoma, mes dėkojame už šią teisingą pastabą, bet mums buvo labai svarbu tokį naujų skaitytojų skaičių sutelkti galimai trumpesniu laiku. Tas trumpesnis laikas išsitiesė beveik į metus, vėjus išpūdingumą ir jo vertę kiek sumažino, bet darbas vistiek atliktas ir Dirvai dažnėti kelias atidarytas. O jei mus talkininkai ir bičiuliai tokiu pat stropumu ir toliau remia, mes, gaudami daugiau naujų skaitytojų, galėsime laikraščio turinį dar labiau gerinti, o prie palankesnių kintų sąlygų, ir dar dažninti.

Dirvos leidėjai ir jos pastovūs darbininkai dabar svarsto, kokia Dirva 1960 metais turi eiti. Į tą svarstymą įeina: kuriomis dienomis Dirva turės išeiti, po kiek puslapių kiekviena lai-

da turi būti, kokia prenumeratos kaina už tris kartus per savaitę einančią Dirvą turi būti nustatyta?

Visi tie klausimai dabar mums labai svarbūs gerai išsiaiškinti, visas galimybes apsvairstyti. Apsvarstyti taip, kad Dirvos tris kartus per savaitę leidimas būtų visapusiškai pateisintas, kad Dirva skaitytojų skaičium augtų, jos turinys dar labiau gerėtų, apie Dirvą susitelktų dar didesnis pastovių bendradarbių skaičius, kad Dirva išaugtų į tokį laikraštį, kurio visi lietuviai, nesvarbu kur jie gyvenytų, nekantriai lauktų. Lauktų žinodami, kad laikraštyje ras pačius naujausias žinias iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo, ras tą lietuvių gyvenimą ir vaizdais atvaizduotą, ras naujausias mokslo ir politines žinias, ras lietuvių kūrybinį pasireiškimą.

Dirvos redakcija ir dabar jau pasišovusi tuo keliu eiti. Iš gaunamų laiškų mes matome, kad skaitytojai labai palankiai reaguoja ir mūsų pastangas sveikina. O mes, turėdami dabar visas reikalingas modernų laikraštį leisti sąlygas, tuo keliu galime toliau veržtis. Svarbu tik, kad nauji skaitytojai, įsijungdami į mūsų skaitytojų šeimą, mums tokį darbą dirbti palengvintų. Palengvintų jį ir nuosirdžiais patarimais, kokių ir šiuo atveju, planuodami Dirvą tris kartus per savaitę nuo 1960 metų pradžios leisti, iš jūsų ir prašome. Atsilipti. Atsilipti neužmiršdami visų sąlygų: gyvenimo pabrangimo, popierio ir pašto išlaidų didėjimo, naujų kaštų, laikraštį gausiai iliustruojant lietuviško gyvenimo vaizdais, daugiau ir įdomios skaitytinės medžiagos davimą. Atsakymui naudokite pridėtamą anketą. Jei norite plačiau parašyti, rašykite naudodami atskirus popierio lapus.

Tokius gautus pasisakymus mes mielai spausdinsime Dirvoje. Jie reikalingi tas visas problemas geriau apsvairstyti, vieningesni sprendimą surasti ir geriausiai Dirvos skaitytojų pasitarnauti.

Balys Gaidžiūnas

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir užsiprenumeruoti

Jau kelintas Dirvos numeris surenkamas specialiomis mašinėlėmis, vadinamoms Justowriter. Tai dviejų specialių mašinėlių kombinacija. Jomis dabar Dirvą surenka Kęstutis Gaidžiūnas. Iš atostogų grįžęs linotipininkui H. Macijauskui, dalis Dirvos vėl renkama kiek didesnėmis raidėmis. Tos dvi mašinėlės, su lietuviškais ženklais, kaštuoja virš 6,000 dolerių. Jos dirba labai greitai ir antrąjį eilutės galą norimu ilgiu automatiškai išlygina.

Dirvos nuotrauka

Skulptoriaus Vinco Grybo sušaudymo aplinkybės

4

Vokiečių - rusų karui prasidėjus, vokiečių kariuomenės daliniai Jurbarką pražygiavo, nesutikę jokio pasipriešinimo ir net Jurbarkę nepalikdami komen-danto. Vadinas, Jurbarkas paliko be jokios valdžios.

Veiklesnį jurbarkiečių ėmėsi iniciatyvos ir sukvietė visų sričių atstovų susirinkimą. Pakvietė visus, bolševikų neiš-

ST. ORENTAS,
E. Lansing, Mich.

vežtus, Nepriklausomybės metų įstaigų viršininkus, tarnautojus, ūkininkų atstovus, bankų direktorius bei tarnautojus ir vietinės, nors ir mažos, pramonės atstovus, padėčiai aptarti.

Susirinkimui vadovavęs įnešė pasiūlymą, kad, kol bus gautas iš Raseinių ar Kauno įsakymas,

kaip tvarkytis ir veikti, buvusieji įstaigų viršininkai ir tarnautojai turi užimti senąsias pareigas ir pradėti darbą senąja tvarka. Sutokiu pasiūlymą visi sutiko. Nesant buvusio policijos viršininko ir policininkų, policijos viršininko pareigas laikinai eiti ir organizuoti policiją sutiko vienas gimnazijos mokytojas, atsargos leitenantas.

Miesto burmistras, valsčiaus viršaitis, laik. policijos viršininkas ir bankų direktoriai jau sekančią dieną užėmė vietas ir, sukvietę senuosius tarnautojus, išvežtųjų vietą mobilizavę naujus, pradėjo darbą. Laių statykla, lentpiuvės ir pieninė pradėjo veikti. Susirinkimo iniciatoriai kažkaip savaime, kol atsitatys apskrities valdžia, pasiliko lyg ir toks viską koordinuojas komitetas, kurio raštinė buvo kartu su valsčiaus ir policijos raštinėmis.

Nė per susirinkimą, nė vėliau negirdėjau, kad būtų svarstomas klausimas, ką daryti ir kaip atsiskaityti su daugiau ar mažiau "nusipelnusiais" bolševikmetyje. O tokių Jurbarko buvo likę nemaža. Jei kuris ir pabėgtų būtų norėjęs, negalėjo, nes Jurbarką vokiečių kariuomenės pirmieji daliniai pražygiavo pirmąją karo pradžios valandą, ankstyvą sekmaadienio rytą. Net rusų kariuomenės technikos dalinys, dirbęs prie akmenų skaldyklos, nepajuto, kai vokiečiai pasibėdė į jų duris. Žinau tik tiek, kad vieno iš susirinkime dalyvavusių buvo patarta sudaryti sąrašą visų komunistų ir jiems bendradarbiavusių, kad vėliau, atsistačius centrinei valdžiai, būtų galima tokį sąrašą jai atiduoti.

Tai ir visas Jurbarko "davatų" kerštas bedieviams ir komunistams. Nors keršyti yra žema, bet, jei tuo metu ir būtų buvę pakerštata, pateisinimo taip pat būtų surasta. Juk nevienu šeima žiauriausiomis priemonėmis buvo išvežta, nemaža buvo dingusių, nemažai buvo tardyta ir kalinta.

Nesakau, kad Jurbarkas nebuvęs davatkiškas, bet taip, kaip V.D. "Naujienose" sako, kad skulpt. V. Grybas žuvo Jurbarko davatų įskundimo dėka kaip bedievis (laisvamanis) ar komunistas, netiesa. O kad skulpt. V. Grybas buvo laisvamanis, gal kas ir žinojo, bet aš sužinojau tik dabar. Manau, ir kiti jurbarkiečiai nežinojo, nes niekas skulpt. V. Grybo neskaitė laisvamanu.

Prie vienintelės klaidos ar kaltės, jeigu taip jau būtų galima pavadinti, kurią visi jurbarkiečiai apgailėjo gal daugiau negu verta apgailėti buvo, tai sudarymas minėtų sąrašų, kuriuose buvo ir skulpt. V. Grybas įrašytas.

Tie sąrašai buvo sudaryti, neįdangų pasižiūrėjus ir neįdangų piršto, bet pasinaudojant dokumentais, rastais kompartijos raštinėje. Ten buvo rasta ir skulpt. V. Grybo, jo paties ranka

(Nukelta į 8 psl.)

DAUG KARTŲ KLAUSTA, BET VIS NESULAUKIAM ATSAKYMŲ

Daug kartų Dirvoje ir kituose laikraščiuose buvo klausimai, kurie vis lieka be atsakymų. Tie klausimai buvo taikomi ALT centro valdybai, kuri, daugumos nuomone, per daug lengvabūdiškai leidžia ALT lėšas.

Daugelį kartų buvo klausta, kiek ALT vadovybei kaštuoja kelionės į Washingtoną ir iš kokių pozicijų tos kelionės susideda? Buvo klausta, kiek kaštavusi ir paskutinė ALT vadovybės kelionė? Buvo užsiminta, kad būk ALT sekretoriui iš Chicago nuvykti į Cicero kaštuoja net \$36.00. Kodėl nepaaiškina, jei tai neatsakys, kad tiek nekaštuoja.

Mano supratimu, jei pati ALT vadovybė tų kelionių išlaidų nepaaiškina, tai tokį paaiškinimą galėtų duoti kontrolės komisija, arba išdėstyti, kaip čia daug kas vadinama. O be tokių paaiškinimų susidaro įspūdis, kada tų klausimų neatsakoma, kad ALT vadovybė lėšas tikrai leidžia lengva ranka ir vis važinėja į Washingtoną ne vienas ar du, bet visi ALT centro vadovai nariai ir dar pasiima M. Kižyte.

Kai kurie Dirvos korespondentai buvo klausę, kiek, sakysim ALT nariams iš Chicago kaštuoja nuvažiuoti į Los Angeles ar Miami, Fla., ir kiek jie ten tų pinigų surenka. Tokie klausimai buvo todėl keliami, kad gal ALT centro valdybos nariai tik vyksta ten paatostogauti, iš anksto gavę bičiulių kvietimą ten lankytis ALT reikalais.

Manau, kad ir šio laiško rašytojas P. Grigaičio bus apšauktas ALT griovėju. O čia, kaip matote, nenoriu nieko griauti, tik esu labai pasiilgęs atsakymų į daugelio paklausimus, kurių vis nesulaukiu. Duoti atsakymai arba patvirtinti arba atmetę paklausėjų įtarimus. O kada vengiama tokių atsakymų duoti, susidaro įspūdis, kaip ir vežikų unijos tardymuose, kur daug kas nori vis pasislėpti už konstitucijos priedangos. Negi ir ALT vadovybei reikia slapstytis?

St. Ašoklis,
Nancy

APIE NAUJUS SKAITYTOJUS

Neseniai Vienybė paskelbė keistą padėką - pasigyrimą, būk, staiga, lyg mana iš dangaus, jai nukritę keli šimtai naujų skaitytojų. Tačiau, kiek aš girdžiu iš kaimynų, paskutiniai "pasi-pardymai" gerokai sumažinę jos skaitytojų skaičių.

Kad Juozas Tysliava Chicagoje sugebėjo šiek tiek "pasimežti", tai rodo paskutiniuose numeruose talpinamos kai kurių asmenų nuotraukos... už pinigų.

Beje, ar senai tas pats Juozas vaikštinėjo po Brooklyną, skleidamas pasakėles: esą, Dirva meluojanti, skelbdama vis didėjančius naujų skaitytojų skaičius. Šiais laikais, esą, nė vienas lietuviškas laikraštis tiek daug naujų skaitytojų negali surasti. Ar tikrai taip?

J. T.,
New York

DAUGIAU TARPTAUTINIS POLITIKOS SANTRAUKŲ

Dirva žymiai pagerėjo ir tapo pasigėrėtinu laikraščiu. Jos įdomūs straipsniai papildomi gražiomis nuotraukomis. Fotografijos papildo ir paryškina straipsnius, duoda pilną ir vaizdų gyvenimą.

Gera būtų, kad Dirvoje daugiau būtų tarptautinės politikos aktualijų santraukų. Tuo būdu atpalaiduotumėt skaitytojus nuo svertinio spaudos pirkimo. O už padarytas sutapas galėtumėt pakelti savo prenumeratos kainą.

J. Klauė,
Brooklyn

Dirvos skaitytojas K. Morkūnas, iš Meriden, Conn. rašo: "Daugiau politinių žinių".

Naujas Dirvos skaitytojas A. Karpinskas, iš Detroito, rašo: "Stipriai man Dirvą. Labai geras laikraštis, Ačiū R. Bitinui už rekomendaciją".

KELIONĖ Į FILIPINUS

DR. V. ČEPAS

SPRAUSMINIU LĖKTUVU Į DŽIAMBORĘ...

Kai rusų generolas Serovas, pagarsėjęsios NKVD viršininkas, prieš porą metų nusileido Londo. (tada jistikrino saugumo priemonės Bulganino - Chruščiovo vizitui) sovietiniu sprausminiu lėktuvu, Vakarų spauda aištelėjo: jie jau turi, mes dar ne. Amerika tada tebesikraidė pro-peleriniais lėktuvais.

Šiomet, džiamboriniais metais, Amerikos susisiekimo bendrovės paleido sprausminius lėktuvus. Ir jei skristi į džiamborę, tai bent tokiu.

Tvarkoj. Iš Bostono, bilietų pardavimo biure pranešė, išskrisite 11 val. o Los Angeles būsite 1 val. 45 min. Taip greitai, tik dvi valandos ir 45 minutės skersai visą Ameriką. Bet taip tik pagal tvarkaraštį. Skridimo vis dar yra 5 tikros valandos ir trys ketvirtys priedo. Mat, tuo metu, kai Bostone 11 val. ir žmonės ruošiasi pietų užkąsti, Los Angeles laikrodis dar tik 8 val. ryto muša, ir žmonės dar tik pusryčių kavą geria. Iš rytų į vakarus keliaujančio diena valandomis ilgėja.

LEKTUVO BUTAS

Keturi motorai sustaugė, suūžė. Lėktuvą pajudėjo, atsiplėšė nuo žemės ir - tiesiai į debesis. Ak, tie debesy, jie sa-

vaitėmis šiomet vilgė Atlanto pakraštį, lietuvių vilomis pagarsėjusį Cape Cod primirkę, vasarotojus išvaikę, o dabar iš karto uždengė visą didmiesčio grožį ir lėktuvo langus, lyg būtų rūgusiu pienu aptraukę - nieko nematyti.

Nors ir 110 keleivių džetas, bet per debesų duobes krato, lyg akmenų grindiniu automobiliu važiuotum. Tai pasinės žemyn, tai patrauks aukštyn. Smagu. Jauti, kad gyvenai. Ir nenoromis pajunti, kad ir didelis civilizacijos produktas yra menkutis prieš gamtos visatą.

Į 32,000 pėdų aukštį išsinėręs lėktuvas atskleidė saulę ir dangaus mėlynę. Debesys baltų garbanų kalnais ir gūburiukais nusiklojo, plaukia ne virš galvos, bet po kojomis. Kokie gražūs tie debesy, kai į juos žiūri iš viršaus, iš saulės pusės. Visai kitaip jie atrodo žemės gyventojams, esantiems ten apačioje. Ten jie užstoja saulę ir susiaurina vaizdus.

KIEK NEDAUG ŽMOGUI REIKIA

Nors ir suspausti į krėslus ir priištėti diržais, tuoj suprantame, kiek nedaug erdvės reikia žmogui gyventi. Tas krėslas nugaros atlape turi visą knygną brošiūrų ir žurnalų. Žodžiu, skai-

tyk ir švieskis. Turėklė peleinė. Kai prie turėklų pridūrėme ištraukiamą staliuką, ant jo net 12 indų indelių pietūs galėjo būti padengti. Parankėj pasukai mygtuką - ir šviežias, grynas, gryniasias kalnų oras srovele į veidą papūtė. Paspaudei dar vieną mygtuką, pasipurtėi, ir krėslas nugara atgal nusiviro, prie kojų ramstis nusileido, pagalvėlis po galva, ir tu esi jau miegamajam.

Pusantrios pėdos pločio, dvi pėdos ilgio, dar po porą prėdų galvagalėj bei kojugalėj, ir kai visa tai gali mygtukais sukinėti, pasirodo, kad turi visai pakankamą butą vienam žmogui. Jame ištisas paras gali patogiai keliauti.

VIRŠ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ

Laikas nuo laiko pilotas praneša per garsiakalbių sistemą, pro kurias vietas skrendam. Ir iš 30,000 pėdų aukščio prasi-muša mintys ir simpatijos į tas simpatiškas lietuvių kolonijas. Štai Philadelphia. Ten prof. J. Puzinas redaguoja lietuviškų mokslų pasididžiavimą - Lietuviškos Enciklopedijos tomus. Štai Pittsburgh. Man prisimena P. Dargis, buvęs mūsų skautas Šiauliuose, dabar SLA prezidentas. Toliau Cleveland. Čia vėl energinga lietuviška kolonija, gerai organizuota. Čia ir Dirva savo puslapius žmonėms atskleidžia. Čia palaidotas ir pirmasis bei paskutinis nepriklausomos Lietuvos Prezidentas A. Smetona. Praskrendam Chicago. Ji mums esanti iš dešinės, Detroitas iš kairės. Kiek toj Chicagoj lietuviškos jėgos. Chicagiečių pastangomis ir skautai turi įsigiję savo stovyklavietę, vadovaujant Dr. S. Biežio Rėmėjų Komitetui. Čia jėzuitų vadovaujami Jaunimo Namai, kurie judina daugelio jaunimo organizacijų veiklą. Arba Detroitas, kur tebėra neatvėję atsiminimai, rišą su pernai metais jo apylinkėse vykusia IV Tautine stovykla.

Pasirodo, mūsų lėktuvą skrenda greičiau, negu tvarkaraštis numato. Dar vienas šuo-lis į debesis, kurie ritisai per Kordiljerų kalnus (Rocky Mountains) ir garsiakalbis skelbia, kad už pusvalandžio būsim Los Angeles, saulėtos Kalifornijos ir filmų gamybos centre. Tradicinis ratas aplink nepaprastai plačiai nusitęsusi miestą, ir lėktuvas sklandžiai nučiuožia į žemę.

LOS ANGELES PAS ARTIMUOSIUS

Nenuostabu, kodėl žmonės traukia į Kaliforniją, o lietuviai į Los Angeles. Nors jūra skalauja krantus, bet klimatas sausas. Rytuose, prie Atlanto vasaros drėgmėj iškaitusiam, išmirkusiam ir išprkaitavusiam, pokelių valandų nusileisti Los Angeles, yra tiesiog išganymas. Saulutė, palmės, lygumos mieste ir horizontuose kalnagūbriai, vė-

Skautų tarptautinės konferencijos sekcijoje, kurią globoja specialus filipinų komitetas, egzilų tautybų delegatai su komiteto vicepirmininku filipinietiškoje Džiamborės kepurėse. Iš kairės: T. Ronay - vengras, G. Kiscowski - rusas, M. Switucha - ukrainietis, Arnoldo Bingham - filipinietis, Dr. V. Čepas - lietuvis ir H. Erendi - estas. Filipiniečių svetingumas praneša visokius lūkesčius.

MEDICINA IR ATOMINIS KARAS 14

RADIOAKTYVUMO SAVYBĖS

J. RAMUNIS, M. D.

jelis. Žmogus pasiūti visiškai patenkintas gyvenimu. Ir vietos lietuvių veiduose tai jau pastebima.

P. Sodeikų naujoje viloje, palmių sodo ir skėčių pavėsiuose, turime jaukų ir vaišingą posėdį su rajono skautų vadovais.

Palyginti nedidelė lietuvių kolonija, bet energinga ir gerai organizuota. Dabar rimtai kovoja dėl lietuviškos parapijos išlaikymo. Didžiuojasi, turėdami "Lietuvių Dienas". Ir skautai gali didžiuotis savo vadovų būreliu. Jame taip darniai pinasi senų veteranų patirtis bei pasipirtis, ir jaunų, jau čia prasiveržusių per universitetus į profesijas, inteligentiškumas ir enuziazmas.

Jaunavedžiai Abelkiai, Mikėnai ir Sodeikos, Dabšys, Novickis atstovauja brandųjį jaunimą. Jie sėkmingai kopija gyvenimo laip-tais ir kuria lietuviškosios veiklos pritaikomuosius metodus. Barmai, Pakalniškiai, Tamulai-čiai atstovauja tradicinį, nesensantį aktyvumą. Ir rajono vadovo Mykolo Naujokačio rimtis ir prityrimas visus derina ir jungia. Nenuostabu - jis iš Lietuvos teisininkas, dabar pilno pramonės produkcijos iškilus inžinierius. Ir jis Lietuvos kovų herojus, kurio kojos ir rankos padengtos kruvinų įvykių žaizdais palikimais. Jo krūtine puošia dviejų kulų, virš širdies praėjusių, užgiję pėdsakai. Ir tokių žymių jokie ordinarai negali nustelbti.

*

Iki sekančio lėktuvo 5 valandos. Jos bėgte prabėgo. Ir vėl skrendame toliau, į Filipinuose vykstančią Džiamborę.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Dirvos rėmėjams skirstant dovanas, atostogas Tabor Farmoje laimėjo jaunametis Egidijus Juškus. Jis su savo tėveliu N. Juškum, neolituanų veikėju, dabar tas atostogas ir leidžia Tabor Farmoje.

Dirvos nuotrauka.

R. SPALIS

Statinaite

IŠTRAUKA IŠ NAUJAI PARUOSTOS KNYGOS

"ALMA MATER"

(2)

Ruseckas, padėjęs sunešioti tik ką atvežtus maišus iš malūno į klėtį, Noreišai kažkur dingus, išėjo apsidairyti, užmegsti ryšius su darbininkais, kai susidūrė su seniu Stelmoku, kuris krovė supapotas malkas.

- Galui padėti, dėde?

- Kodėl ne, sūnau.

Viena akimi dirstelėjęs į besistengiantį Rusecką, Stelmokas išėmė savo maišelį tabokos ir, jį atkišęs, patarė jaunuoliui:

- Nesiplėšyk, sūnau, suspėsma.

Mandagus būdamas, Petras tuojaus pasiūlė savo papirosų.

- Permainai, dėde, pamėgink mano, miesčioniškų.

Stelmokas mielai pasinaudojo proga, ir padėjęs savo tabokinę, gardžiai patraukė dūmą.

- Kad mano ir medumi pasaldinta, bet ir šis neprastas. Tai pas panelę atvažiavai. Gera panelė, labai gera, ir tėvas ir motina geri. Kartu su samdiniais valgo. Sunku čia pakliūti, bet jei esi, tai jau nesistengi išeiti, geri žmonės. Jei sukursi lizdą čia, nesigailėsi, sūnau, aš tai sakau, Stelmokas.

- Aš dar nevažinėju sukti lizdų.

- Ei, nesirinki, ponai pačiups ją tuoj.

- Aš mėginau, ji nesutinka sukti lizdo su manimi.

Stelmokas atsiduso: žuvis nepakibo ant kabliuko.

- A, va, sūnau, kuris kartu atvažiavęs, sakėsi ateitininkas. Tu irgi?

- Ne, aš varpininkas.

- Varpininkas, varpininkas, - sunkiai mastė Stelmokas, - irgi partija, kuri palaiko kunigus.

- Tik jau ne tai. Didelis skirtumas tarp ateitininkų ir varpininkų.

- Matai, sūnau, mano galva neišneša, bet sakoma, kad blogi žmonės, kurie ne su kunigais. Tas, kuris atvažiavo prieš tave, tas su raudona kepure, irgi panašiai galvoja, sako tai teisybė. Petrą lyg kas kilstelėjo.

- Tokia kalba tai paprastas, pigus šmeižtas, nedaras garbės niekam, - ir, patraukęs dūmus, jis pradėjo šviesti Stelmoką iš peties, nepagailėdamas raudonkepuriams kandžių pastabų. Kalbėjo pamiršęs ir darbą, ir vietą, ir pabudo tik šaukiamas.

Tamsa susupo dangų ir žemę į nepermatomą skraistę. Ant lango briaunų pūtėsi, augo sniegas.

- Nedenkit langų, tegu šviečia, - rūpinosi Paberžytė, nešdama lempą, prie pat lango, - kituose kambariuose irgi neleidau dengti langų. Namas šviečia kaip iliuminacijos. Kaip manot, atvyks ar ne?

- Šimts jį žino. Turėtų atvykti, - Noreiša žiūrėjo su baime į siuntančią naktį, - kaip manai, Petrai?

- Nežinant kelio, nėra paprasta atrasti šią sodybą, bet jei išvyko iš Kauno, atgal gi negrįš, susitvarkys kaip nors, skautas buvęs. Paberžytė, balta skarele susirišusi plaukus, užsidėjus priejuostę, kaip ir jos padėjęja, nustojo valiusi kambarį, ir prisidėjo prie abiejų draugų, kurie nuolatėjo prie lango ir dairėsi į vis labiau dūkstantį vėją.

- Geriausi išeiti būtų, jei užėjės pas kokį ūkininką, gautų vežimą.

Šunys pradėjo blaškytis tartum piaunami. Viduje esantieji susižvalgė, ir abu draugai išėjo į priemenę, kur, pradare duris, įtempė akis, skrodami juodumas.

Aliarmas buvo veltui, nes tik nematomas vežimas nudardėjo keliu. - Šuniškas oras, - purtėsi tirpstantį sniegą, džiaugdamiesi grįžę į šilumą, bet tik grįžo, bet persimetė keliais žodžiais, kai sudundėjo durys, ir antrą kartą pasiuto aptilę šunys.

Draugai kūlverčiomis išsiritę atidaryti durų ir šį kartą neapsiriko. Už jų stovėjo apsnigta žmogysta.

- Ar tu, Antanai?

- Ar nelabasis įvarė jus į tą skylę, - didžiai pyko atvykęs, stumdamas į priekį.

- Nieko, nieko, neištirpsi, vilkis, - ragino Petras, padėdamas valytis. - Antanai, sūris pirmos rūšies čia, nesigailėsi. Apsipurtęs, palikęs klaną vandens priemenėje, Alėjūnas pagaliau įžengė į kambarį, kur laukdama stovėjo Paberžytė.

Šeimnininkė ir ką tik atvykęs, pamatę vienas kitą, valandėlei apmirė.

- Sveika, sveika, fukse, - pirmas rado balsą Alėjūnas.

- Sveikas, sveikas, senjore, koks netikėtumas!

- Kaip tu čia atsiradai, kolege?

- Kaip tu, senjore, atsiradai, tokia garbė namams!

- Ar jūs pažįstami? - Stebėjosi Noreiša.

- Pažįstami! Mes gimėme, aš į įvedžiau į universitetą, supažinau su rektoriumi.

- Nebūk toks kuklus, senjore, ne tik su rektoriumi, bet ir su tradicijomis. Norėčiau žinoti pavardę mano neprašyto geradario. Irena Paberžytė, - prisistatė.

- Kolege, vis dar nežinau mano pavardės?!

- Deja...

- Apie Antaną Alėjūną nežinau, - nusivylęs apsidairė.

- Niekas niekad neužsiminė, geresnių būta, - ir staiga suprato pamelavusi. Gi Lapeikis minėjo Alėjūną, tik ne iš girtinos pusės.

- Keista, keista, - tariamai priblokštas rėmėsi sienos.

- Vėliau apie tai, prašau į valgomąjį. Kaip batai, peršlapę?

- Nebijoki, kolege, dėmių nepaliksiu ant grindų, kiek šalta lauke.

- Aš ne apie tai.

- O jūs kaip čia atsiradot, - savo ruožtu stebėjosi Antanas, žiūredamas į draugus.

- Taip, kaip ir tu, - pasiskubino Ruseckas, norėdamas pataupyti Kęstutį, - susipažinom, ir kolegė pakvietė pas save.

- Dievaž, nepyktu, pasižiūrėjęs į tokį mielą veidelį. Kažkaip nejučiomis virstu avinėliu, visi kelionės piktumai kaip nebuvo. (Bus daugiau)

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Teatras - visada teatras...

Mudu, Stasy Pilka, šį kartą ištiko vienodai skaudus likimas. Jūsų prisiminimų straipsnį lietuviško teatro istorijos klausimais, kaip sakote savo laiške (Dirva, Nr. 53), sutrumpino Margučio redakcija. O mano straipsnį apie Jūsų straipsnį (Dirva Nr. 46) negailestingai sutrumpino Dirvos redakcija: nubraukė visą jo pirmąją dalį, kur gėrėjau Jūsų teatriniais atsiminimais ir Jums asmeniškai reiskiau savo šilčiausias simpatijas ypač už tai, kad Jūs pirmas sykį labai vykusiai padeklamavote vieną mano eilėraščių iš Keturių Vėjų, vardu "Poema apie šuns mirtį"... Nubraukė Dirva šiuos mano jausmus tuo sumetim, kad kronika, esą, buvusi laikraščiu per ilgą, ir man sunku būtų ginčyti, kad redakcija tai padarė visai be pagrindo.

Stasio Pilkos atsiminimai apie pirmuosius lietuviško teatro žingsnius Kauno scenoje buvo man labai įdomūs ir patrauklūs. Parašyti gyvai, šiltai, su humoro priemaišomis ir daugiasia asmeniškumu požūrin. Gal dėl to ir įdomūs, kad tai nebuvo tik sausa, "moksliška" teatrinio fakto istorija, o asmeniniai vieno iš mūsų ryškesnių aktorių išpūdziai ir pergyvenimai. O su jais beveik reikėtų paskubėti. Dageilis lietuviško teatro kūrėjų ir dalyvių jau yra mirę, kiti amžiaus naštos prisilęgti, tretį pasitraukę iš Tėvynės. Sovietinės Lietuvos institucijos jau mėgina rašyti lietuviško teatro istoriją ir aiškinti jo repertuarą ne taip, kaip iš tikrųjų buvo, bet kaip "didžiosios tėvynės" bolševikiniai interesai diktuoja. Nebėra ten ir to "teatro seminaro", kurį Vytauto Didžiojo universitete buvo įsteigęs ir vedė prof. Balys Sruoga, ir kurio vienas iš uždavinių buvo studijuoti ir surašyti lietuviško teatro istoriją.

Tad man buvo įdomu ir patrauklu skaityti Stasio Pilkos įnašą šiai svarbiai lietuviškos kultūros sričiai nušviesti, ir labai norėjusi, kad ir kiti vyresnieji Lietuvos teatrų veteranai pasidalintų savo išpūdziais ir atsiminimais, tegu ir pačiais asmeniškiausiais, "šališkiausiais", daugiau ar mažiau prasielkiančiais su bendrąja tikrove. Iš jų atsiseikės tiesa ir objektyvioji istorija.

B. Sruogos teatro seminaras turėjo tokius uždavinius jau kone prieš tris dešimtmečius. Ir aš gal ne visai atsitiktinai susidomėjau S. Pilkos atsiminimais, tarsi koks prašalalaitis, nebeturėdamas ko kito veikti. Ne, man teko laimė studijuoti minėtame teatro seminare ir baigti jo pačią pirmąją laidą drauge su P. Andriūšiu, A. Ronkumi, R. Juchnevičiumi, Alg. Jakševičium, V. Sotnikovaitė - Radauskienė, J. Grybausku, A. Venčlova ir keeliais kitais. Juokas juoku, bet tie, kurie nemokėjo ar patys nenorėjo vaidinti ar režisuoti, Balio Sruogos buvome skatinami bei lavinami tapti teatro istorikais, recenzentais ir kritikais. Ne vienas iš jų, progai pasitaikius, vėliau protarpiais tas pareigas ir atlikdavo. Ta kadaise pasėta kipo sėkla ir manyje dar vis galutinai nesurūdyja...

Klaipėdoje ar Šiauliuose dažnai premjeros būdavo statomos pirmiau, negu tas pats veiklas pasirodydavo Kauno scenoje. Sakysim, P. Vaičiūno komedijos "Naujieji žmonės", režisuotos B. Dauguviečio, premjera įvyko Šiauliuose 1933 m. balandžio 5 d., o Kauno Valst. Teatre tik balandžio 19 d. Karaliūno rolę Šiauliuose atliko S. Pilka, Kaune - J. Petrauskas.

Man truputį gaila, kad į mano pastabas apie Lietuvos teatrų aukso gadynę, kur dėsčiau savo samprotavimus maždaug iš linksmosios pusės, Stasys Pilka atsiliepė labai rimtai ir ne mažiau rimtai palaiko nuomonę, jog lietuviškas aktorius ir teatras visokių "administracijų" būdavo persekiojami ir apynasriais varžomi. "Meninės scenos pradininkams ne visi takai būdavo auksinėmis plytelėmis grįsti", rašo jis savo laiško išvadoje.

Viešpatie, ta aukso gadynė ir tos auksinės plytelės - tai juk tik metafora. Teatras, ak, visada yra bičių ir kartais širšių avilys - viduje ir aplink jį. Tai nuolatinis sukurs, bangavimas, virimas ir liepsnojimas, trynimasis ir kova, intrigos ir plaukų rovimas, nervai ir nepasitenkinimas. - tarp visų ir visko, prieš visus ir viską, o ypač prieš valdžią.

Man tik atrodo žavi Pilkos atpasakota maišto istorija prieš vieną valdančią partiją ir Respublikos prezidentą, taigi, prieš tas valstybės institucijas, kurios seimų laikais išlaikė teatrą, - istorija, vaizduojanti tikrą mūsų teatro laisvės aukso gadynę, jeigu palygintume, kokio besąlyginio paklusnumo ir vergiškumo reikalaujama, sakysim, dabartinėje komunistinėje diktatūroje teatro mėcenatams.

Paskaitęs Pilkos atsiminimus, aš laukiau, kad mūsų Darbo Federacijos vadai piestu šoks ginti savo partijos garbę ir teisę išigabenti savo vėliavas su plakatais į užsisakytą specialų spektaklį. Bet Darbo Federacijos vadai tylėjo ir tebyli, greičiau sia apie tai jie nė neskaitė ir, kaip dabar sakoma, laiko neturi. Pagaliau, jie šiandien "tremtyje" suskilę, tarpusavyje priekariau, išsisi kažkur nasrus sudėję, ir pavargę liūtai, nebeturėdami jėgos suurgzti net ten, kur jie gal visai neteisingai užpuolami. Tad nors ir nebūdamas federantas, o tik darbininkas, aš ryžausi užstoti jų būlą. Nes man neatrodo pagrįsta sakyti, kad mūsų partijos nepalaikė ar skriaudė teatrą ar jį susino, kada jos iš tikrųjų maždaug visos mūsų neturtingoje valstybėje negailėjo skirti pusėtinai stambių lėšų teatro ir kitiems kultūros reikalingams.

Gi kas skiria lėšas, tai, kaip anąkart minėjau, jaučia pareigą ir teisę rūpintis, kaip ir kam tos lėšos naudojamos. O čia visada prasideda mėcenato ir meno kūrėjo santykių neišbrendamos džiunglės.

Štai savo laiške S. Pilka papildomai aiškina, kad Kauno dramos teatras neturėjo savo repertuarui visišką laisvę, kad tam tikros politinės grupės ir jų satelitai iš Valstybės Teatro repertuaro išimdavo "valstybinei santvarkai pavojingus veikalus". Labai abejočiau, ar jis tiksliai cituoja panašaus įstatymo ar potvarkio žodžius, nes neprileičiau, kad tuo atveju mūsų teisininkai taip galėtų redaguoti kontrolės principo aptarimą. Jie čia tikrai nevartotų žodžio "pa-

vojingas", o nebent kitokių išsireiškimus. Pats valstybės kontrolės teisės principas savo laikomam teatrui vargiai galėtų būti ginčijamas, ypač dar labai jaunam, vos besikuriančiam, vos savo kelių ir tradicijų beiškančiam teatrui.

Tuo klausimu S. Pilkos pateikiamas uždraustų ar iš repertuaro išimtų veikų sąrašas privaltų daug didesnio tikslumo: kaip buvo iš tikrųjų, o ne iš nuogirdų ar tik spėjimų? Kokia "administracija" ar partija draudė ir kokiu pagrindu? Ar veikalai buvo nuimti nuo scenos dėl to, kad jie kam atrodė "pavojingi valstybinei santvarkai", ar netikėtai atžvilgiais, ar gal nepatikę žiūrovui ir vaidinti puslėse salėse? Kad reikia tokio tikslumo ir kad negalima remtis vien silpna kiekvieno mūsų atmintimi, parodo Pilkos teigimas, jog Valstybės Teatrui "pavojingas pasirodė ir B. Sruogos "Milžino pauksmė"...

Šis vienas iš stipriausių lietuviškos dramaturgijos veikų išgyveno keistą likimą ir kurį laiką jis tikrai buvo gaudų auka. Autorius jį parašė Vytauto Didžiojo 500 metų sukakties didžiajam konkursui. Konkurse laimėjimo premijos buvo paskirtos itin vidutinės vertės kitiems veikalams, o "Milžino pauksmė" negavo jokio atžymėjimo, kaip tada buvo kalbama, dėl paleisto gando, esą jame Jogailos vaidmenimi vaizduojams prezidentas Smetona, o karalienėje Sofijoje reikią paieškoti mūsų ponios prezidentienės atitikmenų. Gandas buvo pikantiškas ir kartu kvailas, bet... jis turbūt paveikė konkurso biurokratus.

B. Sruoga dėl to buvo labai pasipiktinęs ir įsiutęs, ir jis niekad Valstybės Teatrui to savo veikalo nesilė, tad ir jokia "administracija" negalėjo jo atmesiti. Jis pasiūlė jį A. Olekos - Žilinsko sukuriamam Jaunųjų Teatrui, kuris savo spektakliams išsinuomavo V. Teatro sceną. Pirmojo vaidinimo metu salė lūžo nuo publikos (pats ten buvau) ir norintiems nebeužteko bilietų net spekuliacinėmis kainomis, o antrasis spektaklis už savaitės jau ėjo pustūštėje salėje. Gal dėl to, kad jaunieji aktoriai dar buvo labai jauni, o gal ir dėl to, kad žiūrovai veikale nerado ano įdomaus gando patvirtinimo.

Tad veikalą iš scenos "išėmė" ne kokia administracija, partija ar jos satelitai, o publika savo abejingumu.

Savo laiške Pilka dar paliečia scenos savarankumo ir autonomijos klausimą, kaip jo siekė lietuviškas teatras ir kaip tai turėjo kaikurie valstybiniai užsienio teatrai, pvz., prancūzų Comédie Française ir Odeon.

Daugiau nei porą metų turėjau progos gyventi vos keli žingsniai nuo Odeon teatro Paryžiuje, dažnokai ten užsukdavau, o ir Comédie Française nebuvo per toli. Šis pastarasis žymiausias prancūzų dramos teatras autonomiją turėjo ir jos siekė kone per tris šimtus metų (karalius Liudvikas XIV jį įsteigė 1680 metais). Tvarkomas valstybės įstatymais ir administracijos potvarkiais, šis teatras išgyveno labai daug "valstybinės priespaudos ir nelaisvės" metų, turėjo progos išugdyti ir sukurti gilią tradiciją, savo veidą ir moralę, - reiškiančius daug daugiau, negu besikaitaliojanti įstatymai, kuriuos jam rašė tai karaliai, tai revoliucijos, tai visokių atspalvių respublikos.

Būtų per ilgą pasaka aprašinėti, kiek šis teatras išgyveno audrų, nesupratimų ir kovų su valdžia, ir gal dar daugiau savitarpio kovų tarp režisierių ir direktorių, ir pačių artistų tarpe, ir su dramaturgais. Kaikuriuos iš tų kovų baigdavosi dramatiškais dueliais, režisierių ar aktorių pasitraukimais iš garbingo ir finansiškai saugaus vadinamo "teatro pensionierių" tarpo.

Kur laisvės ir autonomijos ribos, kai veikia teatras? Jų negali būti, nes jokie įstatymai

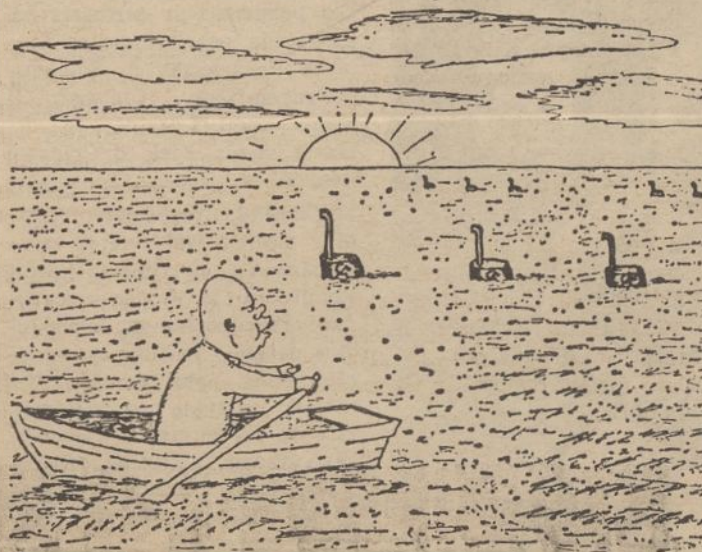

Kauno Valstybės Teatras, šiandien vadinamas Kauno muzikiniu dramos teatru, kaip ir visi pasaulio teatrai, neapsiėjo be intrigių, bet iš artistų nebuvo reikalaujama besąlyginio paklusnumo, vergiškumo, kaip dabartinėje komunistinėje diktatūroje.

nepajėgia suvaržyti aktorių ir dramaturgų įmantriais poleikių, kaprizų, aistrų, genialumo, naimumo ir kaikada beprotystės. Kai visa tat gali reikštis, - ir yra teatro aukso amžiai. Bet kai pagrindiniu dramaturgu, dirigentu ir režisierium ateina į užkulisį NKVD ar bet kokia kita

Mažiausiai man suprantama buvo paskutinė S. Pilkos laiško vieta, kur jis kalba apie aktorių išsiuntimą "tarnybos labui" iš Kauno į Šiaulių valstybinio teatro skyrių. Ten jie, esą, "nebesudarydavo konkurencijos etatiniam Kauno režisioriams"... Tuose žodžiuose jaučiamas prieskonis, lyg tarsi iškėlimas

CHRUŠČIOVO "GULBIŲ EŽERAS"

Pradėjus sovietam propagandą, kad Baltijos jūra būtų pavadinta "Taikos" jūra, švedų laikraštis "Svenska Dagbladet" įsidėjo šią karikatūrą. Ji vaizduoja, kaip švedams atrodo "Taikos" jūra.

Čia tai gyvenimas!

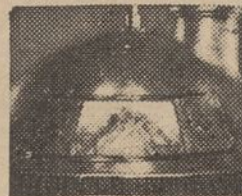
DŽIAUGSMAS... DRAUGAI... IR STROH'S

Amerikoj tiktai
ugnim virtas
alus!

Jums patiks

Dabar už vietines kainas

Po jūsų pasirinkto sporto, po gero žaidimo, nieko nėra geresnio, kaip lengvas, skanus, gaivantis Stroh's. Gauk Stroh's šiandien!

Stroh's

jis šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Jų nuotyčiai dar nesibaigė

MASKVOJ EL CAMPESINO PASIDARĖ KOMISARU PIOTR ANTONOVIČ, BET...

Greitai pateko į nemalonę ir buvo ištremtas į Kokantę šunims kailių lupti...

- Užteko man pabūti sovietų laive "Siberia" dvi dienas, kad pamatyčiau dalykų, kurie man pradėjo nepatikti, - pasakoja buvęs ispanų respublikonų generolas Valentin Gonzales, garsusis El Campesino, kuris, pabėgęs iš Sibiro koncentracijos stovyklų, rado prieglaudą Paryžiuje ir dirba mūriniu.

Laive, kuris jį vežė drauge su kitais ispanų respublikonų vadais iš Prancūzijos į Leningradą pralaimėjus civilinį karą, sutiko garsųjį sovietų rašytoją Ilją Ehrenburgą, buvusį Pravdos specialų korespondentą Ispanijos fronte, kuris visą civilinį karą praleido, gyvendamas liuksusiniuose viešbučiuose, važinėdamas prabangiais automobiliais ir šalia savo žurnalistinio darbo versdamasis kitais paslaptiniais darbais. Ehrenburgas apie El Campesino parašė labai daug pagiriančių straipsnių, įpadingas iškeliančių jo žygius. Laive vieną dieną Ehrenburgas, pilnas cinizmo, pasakė:

"Pasiruošk sutikti smūgį, kai pamatysi tikrovę. Socializmas tai dar nėra laimė".

Ir su šypsena pridėjo: "Sovietiškas rojus yra propagandos kūrinys. Žmonės nėra pribrendę išgirsti teisybę, nes reikia dar juos paruošti".

Girdėti tokius žodžius iš Ehrenburgo burnos buvo keista, bet greitai El Campesino įsitikino, kad juose būta tiesos.

Po to, kai Siberia atplaukė į Leningradą ir NKVD nuodugniai iškratė visus daiktus, ispanai turėjo pėsti pereiti visą miestą, kad sėstų į traukinį, kuris juos turėjo nuvežti į Maskvą. Pirmasis kontaktas su socializmu žeme buvo nemalonus. Geležinkelio stoty jis matė minią nešvarių žmonių. Moterys buvo varginamai apsirengusios, kokių jis nematė Ispanijoje. Vaikai išbadėję, akys liūdno. Kai vienį jų norėdavo priėti prie ispanų, milicininkai spardydami vaikus nuvarydavo. El Campesino prisiminė savo jaunystę, kai jis irgi buvo panašiai vaikomas. Ar tai reikšė, kad ir vadinamajame liaudies valdomajame krašte tokie dalykai dedasi?

- Juo toliau ėjau, juo labiau įsitikinau, kad nelygybė čia viešpatauja, kaip ir visur kitur pasaulyje, - sakė El Campesino. - Maskvoje aš mačiau varginamai gyvenančius žmones, tuo tarpu aš su draugais buvau apgyvendintas rūmuose, pasitiktas dviejų gražių, labai gražių merginų, kurios man davė suprasti, kad jos yra priskirtos mano patarnavimams. Jos mane sekė net į vonią ir padėjo nusirengti. Aš nebuvau pripratęs prie tokių "patogumų", todėl varžiausi, bet vienas mano draugų patarė:

"Daryk tai, ką jos sako, ir būk atsargus, nes kiekvienas tavo judesys, kiekvienas žodis yra užrašomas ir perduodamas centrui.

Kiekvienas respublikonų svarbesnis asmuo turėjo po kelias merginas, visad pasirušusias visiems patarnavimams. Jos dailinosi net lova, kad galėtų išgauti iš mūsų paslapčių. Vėliau įsitikinome, kad jos visos dirbo NKVD.

Po trijų mėnesių El Campesino buvo priimtas į Frunzės karo akademiją Maskvoje. Drauge su juo buvo priimti keturi ispanų generolai: Modesto, karo pabaigę buvęs korpo vadas, Lister, Tegüena ir Merino, vadovavę divizionams. Modesto ir Lister turėjo būti paruošti politiška ir kariškiai, kai ateis palankus momentas, vadovauti revoliucijai Prancūzijoje. Tagüena buvo skirtas panašiai rolei Vengrijoje, ir Moreno - Čekoslovakijoje, kur jis šiuo metu ir yra. El Campesino buvo priimtas, kaip smogiamosios diviziono generolas, į specialią kategoriją. Jis turėjo užsidėti sovietinę uniformą ir pakeisti vardą. Jis tapo komisaru Piotr Antonovič, ir jam paskyrė mėnesinę algą 1,800 rublių, kas Rusijoje skaitėsi daug,

nes darbininko alga ten neviršijo 300 rublių.

Gyvenimas akademijoje buvo nelengvas. Keldavo 6 val. ryto. Po to 20 min. mankšta, viena valanda pratimų, vaikščiojant "žąsies žingsniu", pusryčiai ir pasikui nuo 8 iki 4 val. pamokos be pertraukos.

El Campesino buvo nustebintas kad programoje didžiausią dalį užėmė politinis paruošimas. Reikėjo atmintinai žinoti visą Stalino gyvenimą, ir Markso bei Engelso posakiai buvo svarbesni už strategiją. Čia jis suprato, kodėl sovietų karininkai, kuriuos jis sutiko Ispanijoje, buvo silpni kariniuose dalykuose. Ir kadangi El Campesino mėgdavo atvirai pasisakyti, kartą jis įsiuto, kai jam pastatė klausimą:

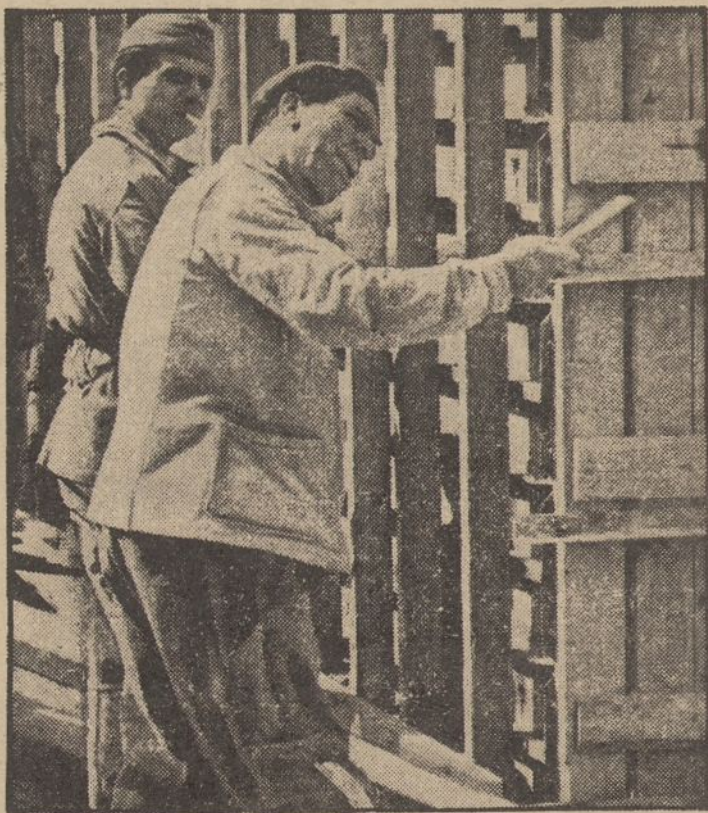
- Kokia yra grandies misija?

Visai rimtu balsu El Campesino atsakė:

- Sovietų armijoje tokios grandies uždavinys yra vogti vietas ir parūpinti gražias mterginas savo viršininkams.

To, žinoma, buvo perdaug. Jis buvo atiduotas internacionalo vadovybei, kuri 15 dienų, kasdien po 14 valandų, jį tardė. Tai buvo tikras inkvizicijos tribunolas.

- Be abejo, - sakė El Campesino, - atsiprašęs aš galėjau grįžti atgal. Bet tas man nepatiko, priešingai aš jų kaltinimus puldavau, kaltindamas partiją dėl pralaimėjimo prieš Franco, kad partija padarė didelius nusikaltimus civiliniame kare. Aš kaltinau Pasionarią ir Listerį. Šie gi atsikirsdami reikalavo mane areštuoti ir ištremti į Siberiją.

Garsiojo generolo El Campesino nuotraukos, dirbančio prie požeminio geležinkelio statybos darbų Maskvoje, ar lupančio šunims kailius Kokantę negalime duoti, nes tokie dalykai uždrausti Rusijoje fotografuoti, bet dabar kiekvienas laisvai jį gali fotografuoti Paryžiuje, dirbantį prie statybos darbų.

Tais laikais aš turėjau gyvenimo draugę vieno sovietų generolo dukterį ir artimą Stalino dukters draugę. Greičiausia, dėka jos aš dar nemiegojau kalėjime, bet kiekvieną vakarą mane su kalėjimo automobiliu parveždavo namo.

Pagaliau komisija nutarė El Campesino išmesti iš karo mokyklos ir 1941 m. kovo m. jis buvo pristatytas Maskvoje prie požeminio geležinkelio statybos darbų. El Campesino liko Maskvoje ir pirmosios vokiečių ofensyvoms metu. Chaosas sostinėje buvo didelis. Visi viršininkai buvo pabėgę. Kremliaus sargyba buvo patikėta 120 ispanų komunistams, saugoti tik mūrus, nes raštinės buvo tuščios. Stalinas kreipėsi per radiją į žmones saktydamas, kad jis neapleido sostinės. Tikrumoje jis jau seniai sėdėjo Kuibičeve. Savo kailio jis nieko nesakė apie revoliuciją, bet kėlė tautinius jausmus, primindamas Petrą Didįjį, Kateriną II, pažadėdamas atidaryti cerkves, kvietė dvasiškius

bendradarbiauti, kaimiečiams žadėjo kolchozų panaikinimą. Tas gal būtų ir išgelbėjo režimą.

El Campesino buvo ištremtas į Kokantę, netoli Turkestano kalnų, kur oficialiai jis vertėsi šunų užmušinėjimu. Jis vogdavo šunis ir jų mėsą bei kailį pardavdavo. Tai leido jam susidaryti vodkos rezervus, ir jis, pirkęs milicininkus, slapta grįžo į Maskvą, kur buvo pasilikusi jo "žmona". Jis norėjo įteisinti savo padėtį, tad tuoj kreipėsi į ispanų komunistų partijos vadovybę, bet čia vėl susikirto su Pasionaria ir Listeriu.

- Vieną dieną ispanų tauta pareikalavus iš jūsų atskaitomybės už visus nusikaltimus, - pasakė jiems El Campesino.

- Galimas dalykas, bet tavęs jau nebus, kad galėtum mus kaltinti, - atsakė Pasionaria.

El Campesino bandė įstoti į lenkų armiją, kuri organizavosi prie Maskvos. Bet iš to niekas neišėjo. Tada jis parašė Stalinui laišką, siūlydamas savo patarnavimus, prašydamas kad būtų pasiųstas į frontą, o jei įrodo, kad jis yra kontrrevoliucionierius, tai tegu tuojau sušauda. Vietoj atsakymo už dvejų dienų prisistatė du pulkininkai ir nusivėdė į NKVD rūmus, kur šešias dienas jį "metodiškai" tardė, kartais švelniai, pasiūlydami cigaretę, kartais vėl piktai, įžeidinėdami. Po savaitės buvo nutarta šį klausimą atiduoti išspręsti Kominternui. Tai reikė, kad jis vėl atsidurtų prieš savo priešus Pasionarią ir Listerį. Jis sugalvojo bėgti iš Rusijos. Reikėjo pinigų ir dokumen-

Iš lėktuvų iššokę parašiutistai pasklidavo plačiame ruože...

Valandos, kurios nulėmė II Pasaulinį karą 14

Generolas veda kuopą

Po vienu iš daugybės parašiutu, kuriuos Muelleris taip pagarbiai stebėjo, kabojo ūkininko sūnus iš Carolinos, vardu James R. Blue. Artėdamas prie žemės, jis pasiruošė, kaip buvo mokytas, atsitrengti. Tačiau sulaukė ne atsitrengimo, o ištįsimo. Blue buvo įkritęs į vandenį. Jis nežinojo, kad vanduo buvo tik metro gylio, ir visomis jėgomis muistėsi, iki iškilo, tačiau parašijutas su 70 svarų šarvuote jį vėl nutraukė žemyn.

Blue buvo labai stiprus vyras, o pelkės dugnas buvo pakankamai tvirtas, kad jis neprigirė, kaip daug amerikiečių ir britų tą rytą. Vis dėlto jis buvo pusgyvis, kai jam pasisekė atsipalaiduoti nuo parašijuto ir atsistoti blauriai dvokiančioje košėje. Jam buvo bloga nuo praryto vandens, ir įspūdis sukrėstas drebėjo. Jis apsidairė aplinkui ir pasijuto labai vienišas ir apleistas.

Paskui jis išgirdo vieną pažįstamą piktą balsą sultingai nusikeikiantį; tai buvo pirma jo iššokęs draugas. "Ei!" sušuko Blue. "Ar tai tu, Blue?" atsiliepė balsas iš tamsos. "Aš pamečiau tą prakeiktą šalną". Draugo balsas išsklaidė Blue paniką ir vienišumą; dabar jau jie abu klampiojo per dumblą.

Dvidešimtmečio Blue kelionė nuo jo tėvų fermos Carolinoje iki Normandijos pelkės tęsėsi dvejus metus. Jis buvo savo noru užsiregistravęs į parašiutininkus, nes generolas Lee, didysis Amerikos parašiutininkas, poniačius, buvo, kaip ir jis, kilęs iš Carolinos. Jis niekada to savo žingsnio nesigailėjo, išskyrus tas kelias sekundes, kada jis buvo begalvojęs, jog prigirsiąs. Apmokymo laikotarpis ir trys mėnesiai Anglijoje šiam tvirtam optimistui patiko. Jam neblogai sekėsi kortos, muštynės ir tarp merginų, o Prancūzijoje jį tikėjosi dar dar didesnių laimėjimų. Jo neribotas pasitikėjimas savimi buvo tipiškas daugumai amerikiečių parašiutininkų. Skridamas virš Kanalo, jis buvo visiškai tikras, kad jo dalinys lengvai sudorosiąs sutiktus vokiečius. Gal jis ir per daug pasitikėjo, nes amerikiečių optimizmas apmokymo metu buvo gal ir per daug įkaitintas. Kai kurie aukštesnieji karininkai savo vyrams, jau iš prigimties dideliems optimistams, stengėsi įkvėpti, kad invazija busianti tik vaikų žaislas. Dėlto kai kurie jaunieji kareiviai, susidūrę su realybe, kurios jie niekada nesitikėjo, gana karčiai nusivylė.

Blue ir jo draugas ilgą laiką nesėkmingai bandė surasti sausumą. Abiejų šautuvai buvo pilni

NKVD karininkų uniformomis. Tokiu būdu 1944 m. rugpjūčio 18 d. El Campesino atvyko į Bakų kaip NKVD leitenantas su specialia šnipinėjimo misija... Už keturių dienų jis jau buvo traukinio, kuris ėjo Irano pasieniu. - Viskas sekėsi gerai. Vodkos rezervai visur padėjo, bet staiga į mūsų kupės duris kstai pasibeldė. Už durų stovėjo milicininkai.

(Kitame numery: Žalčiai ieško šilumos po mano marškiniiais.)

vandens, ir jų naudoti nebuvo galima. Jie matė vakarų pusėje kylančius šviečiančiųjų kulipkų pluoštus ir todėl pasuko į priešingą pusę, tikėdamiesi pagaliau rasti vietą, kur galės patys apdžiūti ir išdžiovinti savo šarvuotę, prieš įsivieliant į kautynes. Vėliau Blue to žygio pasigailėjo patyręs, kad pirmosios kautynės jo pašonėje buvo vadovaujamos generolo Gavin, 82 diviziono viršininko pavaduotojo, o šį vyrą Blue gerbė nemažiau už generolą Lee.

Generolas James F. Gavin, 36, vienas žymiausių amerikiečių kariuomenės parašiutininkų specialisto, turėjo itin sunkų uždavinį. Tai daugiausia dėlto, kad jo vadovaujamo desantininkų puolimo planai iki paskutinės akimirkos buvo vis kaitaliojami - ir tai priklausė nuo to, kad jo divizionas ruožas buvo pačiame rytiniame sparne. Eisenhoweris, perėmęs invazijos vadovavimą, reikalavo, kad tas sparnas būtų praplėstas iki Cherbourgo, tačiau praplėtimo galimybes priklausė nuo papildomai gaunamų transporto priemonių ir amfibinių valčių skaičiaus, ir todėl planai buvo kas savaitę kaitaliojami. Todėl Gavinui buvo daug sunkiau, negu jo kolegai britai Gale pasiruošti, ir sėkmingą uždavinio atlikimą didele dalimi turėjo lemti jo improvizaciniai sugebėjimai. Ir pagaliau, uždavinį atlikus - pridengus "Utah" ruožą išsikeltantį iš jūros dešantą - rezultatai su viena išimtimi, nebuvo tokie įspūdingi, kaip britų.

Dviem minutėm prieš iššokimą Gavinas susidūrė su nauju netikėtu pakeitimu. Skridamas virš Kanalo, aiškioje mėnesienoje puikiai matė visus 20 savo formacijos lėktuvų, už kurių, kiek akis siekė, skrido ilga eilė kitų formacijų su 7000 jo diviziono vyrų. Viskas buvo puikiausioje tvarkoje. Ties Kanalo salomis jie užskrido ant silpnos priešlėktuvinės ugnies; pasiekę vakarinę Cherbourgo puiasalio dalį, pasuko į rytus ir skrido link iššokimui numatyto ruožo.

Gavinui pro atviras mašinos duris bežiūrint į toje vietoje jau stipresnę gynybos ugnį, staiga prieš akis užslinko uždanga. Už minutės jie įskrido į tokį tirštą debesį, kad Gavinas net nematė savo lėktuvo sparnų. Kas atsitiks, mąstė jis, jei reikės akiai iššokti? Už 7 minučių ir 30 sekundžių jie turėjo pasiekti iššokimo vietą. O už 11 minučių jie jau bus virš jūros, perskridę kitą pusiasalio krantą. Taip jam begalvojant, jie vėl išlindo iš debesio. Jis pažvelgė į priekį ir nustebęs pamatė plačiai blizgančią vandens juostą. Pagal dydį ten tegalėjo būti Douve užtvindytasis slėnis; tačiau upė atrodė tekanti iš šiaurės į pietus, o ne iš rytų į vakarus, ir jis, neturėdamas iš ko susiorientuoti, jau buvo bepradėjęs abejoti, ar jie nepaklydo. Žvilgtelėjęs užpakalin, dar labiau sumišo: visa tiršta lėktuvų formacija buvo dingusi. Iš debesio, plačiai išsklidę, tepasirodė tik dvi mašinos. Ir tai buvo visa. Tą lemiamą akimirką jis nežinojo, nei kur besas, nei kas su jo formacija atsitiko. Sužibo žalias signalas: porą sekundžių jis dar

dairėsi orientacinio taško; jo neradęs iššoko.

Jis nesužeistas nusileido viename sode ir pro obelių šakas pažvelgė į tuščią dangų, kuris iš tikrųjų turėjo būti perpildytas parašijutais. Ir žemėje nieko nebuvo matyti - jokio vokiečio, jokio amerikiečio, jokio prancūzo. Jis pradėjo žygiuoti į rytus, rado apie dvidešimt vyrų iš savo lėktuvo ir priėjo vandenį, kurį iš aukštai buvo matęs.

Tačiau tik po poros valandų paaiškėjo, kad tai būta ne Douve užtvankos, o Merderet upokšnio. Tai viena iš daugybės mažesniųjų invazijos misterijų, likusių neišaiškintų iki šios dienos: kodėl visose aviacijos žvalgybos nuotraukose Merderet atrodė mažu, vingiuotu upokšniu, o užtvindymų nebuvo matyti.

Kaip ten bebūtų, Gavinas dabar stovėjo prieš faktą, kad debesy ir priešlėktuvinės ugnis jo lėktuvus išsklaidė į keturis vėjus, ir kad didžioji jo pulko dalis, turėjusi iššokti drauge su juo, porą sekundžių perlėgė skridusi, su visais reikmenimis nukrito į vandenį. Daugelis žmonių dar galėjo išsigelbėti, kaip Blue ir jo draugas, bet šaudmenys buvo dingę.

Iš šimto penkiasdešimt įvairiausių dalinių vyrų, kuriuos, visiškai peršlapusius, tą naktį pasiekė surankioti - dalis jų buvo sužeisti kautynėse su vokiečių patruliais - nė vienas neturėjo už šautuvą sunkesnio ginklo. Gavinas aplinkui išstatė sargybas, o pats su likusiais vyrais karštai griebėsi ieškoti dingusių reikmenų, pirmoje eilėje ginklų, reikalingų kovai su tankais. Vokiečių patruliai priartėjo ir pradėjo pulti. Tą momentą brigados generolas tapo kuopos vadu.

(Tęsinys: Pavojingi nesusipratimai)

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

Cleveland

1254 Addison Road

Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto

8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas: motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas. Parduodami amžini akumuliatoriai.

24 hours towing.

Dienos tel.: HE 1-6352. Nakties tel.: LI 1-4611.

Santariečių gyvenime

Per Neptūno viešpatiją

Kiekvieną kelionę galima aprašyti iš įvairių taškų, kurių gal ryškiausiai yra trys: poetinis, geografinis ir šoferinis. Poetas ar bet koks kitas tipingas menininkas mato tik šviesų ir spalvų žaidimą, gliausiai pajaučia žmonių nuotaikas; jis užinteresuotas užregistruoti savo reakcijas į aplinką - apdainuoti matomą grožį, apvertti skurdą. Poetiškas keliautojas tesirūpina tik tuo, kas pasiekia jo ausį ir akį, tuo tarpu kai geografas mato visa tai, ką poetas mato, ir dar daugiau - jis pilno vaizdo sudarymui panaudoja statistikos duomenis ir tikslią terminologiją, o savo asmenines nuotaikas, iššauktas to arba kito gamtovaizdžio arba architektūrinio paminklo, pasilaiko sąpačiam, ir jomis savo rašinių neapsunkina. O šoferis nieko kito nemato, kaip tik kelio stovį, benzino stotyse gerą arba blogą patarnavimą, viešbučius ir restoranus - visi likusieji aplinkos elementai jo rašinyje nefigūruoja, arba bent užima nežymią dalį.

Pavyzdžiui paimekime kad ir kalną: poetas kalbės apie to kalno didybę, grožį; tas kalnas jam gal ką nors primins ar simbolizuos. Geografas tik paminės, kad tas kalnas yra tiek ir tiek metrų aukščio, jo šlaitai apaugę tokia ir tokia augmenija, jis susidaro iš tokių ir tokių uolienų - faktai, kurių poetas niekad savo kūrybon netrauktų. Ir galų gale - šoferis kalbėtų tik apie kelio statumą ir grindinio prastumą; keiktųsi kad motoras užvirė, ir kad padangai plyšus, sunku buvo garą suirasti; kad arti viršūnės esąs restoranas duoda neįvairių maistų, ir kad ten lupa kaip vaistinė. O visa kita bus trumpai pasakyta - pašėlusiai gražu, nuostabių vaizdų, paliko neišdildomą įspūdį, gal dar keletas panašių nuvalkiotų frazių, ir tuo pasibaigia šoferiškas gamtovaizdžio aprašymas.

Kaip poetas rašyti aš nemoku, kaip grynas šoferis - nenoriu, kaip geografas - ne mano tikslas. Taigi geriausiai bus, jeigu iš anksto nepasakysiu pasirinkęs vienokį arba kitokį rašymo stilių, idant paskui manęs kas neapkaltingai nukrypimu nuo nusistatytos linijos.

Pirmas kelionės etapas prasi-dėjo, išlipus iš takso ties prieplauka nr. 88 New Yorko uoste. Prancūzų linijos laivas "Flandre", juodais šonais ir baltu viršum garlaivis, jau stovėjo prie krantinės, šnypsdamas ir dūsaudamas kelių spalvų dūmais ir garais. Tris valandas prieš išplaukimą žmonės pradėjo leisti laivan. Įlipimas tikrai nepainus ir tvarkingas - žmonės eilute pamažu slenka kilnojimų tvorų nužymėtu taku, kur keturiose vietose New Yorko policininkai paprašo parodyti užsienio pasą ir laivakortę (kas ten rašyta, nežįūri), o penktą jau paties laivo karininkai nuodugniai peržiūri dokumentus, atžymi tavo pavardę savo knygoj, ir po to - liepteliu į laivą, kuriame jau tikra suirutė, nes nevsi laivo tarnautojai moka angliškai, arba moka taip silpnai, kad jų nurodymai, kaip savo kajutę susirasti, labai dažnai visai nenaudingi buvo. Na, ir virė kaip skruzdėlyne - žmonija, apsikrovusi rankiniu bagažu, spraudėsi laiptais ir siaurais koridorėliais, klausinėdami, vienas kitą daugiau, negu prancūzų jūreivius - kur numeris toks ir toks? Kai po kokios pusantros valandos visi keleiviai laivan sulipo ir jo viduriuose savo gūžtas susieškojo, į laivą pasipylė dar viena banga minios - buvo leidžiami išvažiuojančiųjų lydetojai, kurie visur su dideliu smalsumu landžiojo ir darė spūstį ant denio ir apačioj tiesiog neįmanomą.

Pagaliau, dvidešimt minučių prieš išplaukiant, sukriokė prieplaukos garsiakalbiai ir liepė visiems lydetojams apleisti laivą. Pliauškėjo atsiveikinančiųjų bučkliai, varvėjo ašaros, ir laivas žygvavo visais savo švilpukais, kažkokiu keleiviams nesuprantamu kodu duodamas įsakymus jūreiviams bei krantinės darbininkams. Tik su dešimties minučių pavėlavimu, apie ketvirtą po pietų, laivas atsiplėšė nuo krantinės, ir už pusantros

valandos nebesimatė nė aukščiausio New Yorko pastatų.

Per visas šešias su puseplaukimo dienas iki Plymouth, Anglijos, laive viešpatavo visiškai rutininė gyvenimo bėga; paįvairinta tik šiais įvykiais: 1) reikėjo išsimti maisto kortelę, ant kurios užrašyta nekimama vieta prie stalo šalia kitų 3 ar 5 žmonių, ir kadangi laivo pareigūnai sodina keleivius kaip papuola, tai dažnai gaunasi tokių baisiai nevykusių kombinacijų prie vieno stalo, kad per visą kelionę bendrastaliai niekaip doro pokalbio užmegztį negali; 2) reikėjo (nebūtinai) užsisakyti gulamąsias kėdes ant denio, ir už kėdės nuomą apmokėti; 3) užimant kajutę, užpildyti dar vieną anketą; 4) susižinoti kokia procedūra yra reikalinga norint eiti į bendro dušo kambarėlį, nes dauguma kajūčių privatus dušo neturi; 5) tiems, kurie išlipa ne Anglijoje, o Prancūzijoje, laive nusipirkti traukinio bilietus iki Paryžiaus ir atlikti Prancūzijos muitinės procedūrą.

O kasdieninė dienotvarkė buvo maždaug tokia (bent turistinė klasė, kuria aš keliauau):

7 val. ryto švelniai suskamba per garsiakalbį celesta, kviesdama pirmą pamainą prie stalo (valgėme trimis pamainomis, nes valgomas nedidelis). 9 val. pasibaigia pusryčių davimo laikas, 11 val. visiems, kurie ant denio kėdžių tūso, atnešamas puodukas karšto buljono su pyragaičiu, o po pietų 5 val. - karšta arbata su biskvitu. Tie, kurie tuo metu kur nors ne ant denio būna, nieko negauna. Nuo 11:30 iki 2:30 pietų metas (kasdien vis su ta pačia pamaina ir neįdomia draugija). Po pietų - trys seansai kino, - vieną dieną amerikiniai, kitą dieną prancūzų filmai, kad kasdieną bent pusę keleivijos galėtų juos suprasti. Po to, prieš pat vakarienę, vienoje iš laivo salių vyksta valandos ilgumo pusiauklasikinės muzikos koncertas - išpildomas pianos, smuiko ir akordeono. Vakarienis nuo 7:30 iki 9:30 ir po to arba bingo, arba medinių arklių lenktynės koncerto salėj, o po to - visuomet šokiai, išpildomi tos pačios kapelos. Šokiai tęsiasi neribotai - kol yra bent kelios šokančių poros.

O visą likusį laiką publika užsipildo, kaip išmano. Laive yra maža bibliotekėlė "loungė" su baru (ten galima pirkti amerikinių cigarečių po 19 ct pokių) ir mažytė (5 metrai ant 5-ųjų metrų ir 3-jų metrų gilumo) duobė, išklota brezentu ir mandagiai vadinama plaukimo baseinu, pripildyta nuolatos keičiamu okeano vandeniu. Gi pirmos klasės baseinas, nors ir aptarnaujas keturis kartus mažiau žmonių, yra beveik dvigubai didesnis ir žalsva mozaika išklotas. Yra ir daugiau skurtumų tarp pirmos ir turistinės klasės: pirmoji klasė gauna du viršutinius aukštus ir denį laivo priekyje - turistinės kajutės yra žemiau, ir tenka denis laivo užpakalyje, ant kurio krinta laivo dūmų suodžiai, vėjui "palankiai" pasisukus. Pirmos klasės valgomiojo neteko matyti; mačiau tik kajutes, kuriose sienos ir lubos dengtos poliruotu tamsiu medžiu, ir bendrai gana jaukiai įrengta; gi turistų klasės kajutės (arba keturiems, arba dviems žmonėms) turi paprastai dažytas metalines sienas, ir tos sienos "išdekoruotos" visokiais nepasileptais vamzdžiais ir laidais. Nors čia jokio grožio ieškoti nereikia, bet viskas yra žmoniškai patogiu - kajutės gerai vėdinamos, apšviestos, kasdien valomos.

Dar vienas paminėtinas faktas - maždaug pusė keleivių buvo prancūzai (vienai - turistai iš Prancūzijos, kiti - JA Valstybių prancūzai), kita pusė amerikiečiai. Kadangi šis laivas visad tarp New Yorko, Plymoutho ir La Havre kursuoja ir keleivijos sąstataus mišrus, visi parašai ir visi per garsiakalbius pranešimai duodami dviem kalbom - anglų ir prancūzų. Laivo personalas, išskyrus kelis vyresniusius, galima sakyti angliškai nemoka, nors kai kurie iš jų tai linijai ir tam pačiam ruožui per dvidešimtį metų dirba. Atrodo kad prancūzai lygiai taip

pat savo kalba didžiuojasi, kaip ir angliškai kalbančios tautos savąja, ir nerodo dielio noro angliškai pramokti. Užtat jeigu jankis bando su personalu prancūziškai kalbėti, gauna regimai nuoširdesni patarnavimą.

Tame pačiame laive plaukė ir garsioji negrų šokėjų - dainininkių grupė - Les Ballets Africains, po gastrolių Amerikoje grįžtanti atgal į Prancūziją, kur visi šios grupės nariai yra Prancūzijos universitetų studentai. Tie Afrikos juodukai tarp savęs tik prancūziškai tesikalba (sąkoma, kad kiekvienas iš jų yra iš skirtingos kilties), ir angliškai beveik visai nemoka.

Kita įdomi bendrakeleivių grupė - tai dramos studentų grupelė iš Texas, beveik visą laiką išdidžiai dėvinti "karvabėrniskų" rūbus, ir vykstanti Anglijon, Šekspyro gimtavietėn, suvaidinti sumodernintą "Vidurvasario nakties sapno" versiją. Žinoma, be baletu ir Mendersohn'o muzikos, bet užtat su Texas tautiniais drabužiais, karvabėrniskom dainom ir gitaros kvankinimu! Daugumas laivo keleivių kraipė galvas, išreikšdami savo abejones apie šitokios "originalios" Šekspyro interpretacijos pasisekimą Anglijoje - ar anglai nepaskaitys tai baisia kultūrine šventvagyste?

Ramojus Vaitys

Redakcijos pastaba: sekančiuose numeruose dėsimė šių kelionės užrašų tęsinį, aprašydami Angliją, Gibraltarą. Tanžyra, Šveicariją ir kitus Europos kraštus.

Mūsų veikla

* Visuotinis Santaros suvažiavimas ir šiemet įvyksta vaišingoje Tabor Farmoje. Laikas: pirmasis savaitgalis po Darbo dienos, rugsėjo 11 - 13 d.d. Suvažiavimo dalyvių laukia plati ir įdomi programa, kuri patenkins ir labiau išleptus intelektualinius skonių. Pagrindiniais pasikaitininkais pakviesti dr. Marija Gimbutienė, Karolis Drunga ir dr. Henrikas Nagys. Be to įvyks, dalyvaujant geriausioms mūsų rašytojų pajėgoms, literatūros vakaras, eilė diskusijų ir kitų pramogų. Santariečių kursai ruošiami ten pat rugsėjo 8 - 10 d.d.

Norintieji suvažiavime dalyvauti prašomi kaip galima greičiau registruotis Santaros Centro arba skyrių valdybose.

* Santaros - Šviesos Federacijos išleistas studijų rinkinys "Lietuviškasis Liberalizmas" jau platinamas vietovėse. Įsigyti galima pas vietos santariečius.

* Studentų Santaros leidžiamas Algimanto Mackaus poezijos rinkinys "Jo yra žemė" jau atiduotas į rišyklą ir poros savačių begyję turi pasirodyti knygų rinkoje.

* Santaros Chicago skyriuje įsisteigė du studijiniai būreliai (trečiasis yra kūrimosi studijoje), kurie renkasi kiekvieną trečią dieną diskusijoms ar išvykoms.

Pirmasis būrelis, suorganizuotas Gabrielio Gedvilos, savo

programoje turėjo diskusijas apie "Lietuvį studentą Amerikoje". Pašnekesio skalė, moderuojant Horstui Žibui, siekė ne tik šių dienų studentiją, bet ir lietuvių gimnazistų ir studentų gyvenimą Vokietijoje. Antrąją trečią dieną buvo aplankytas Chicago universiteto vasaros pasatymas "Otello", o trečiasis buvo paskirtas palyginimui sovietų pavergtos Lietuvos poezijos su moderniąja išeivijos poezija, kurios atstovais buvo parinkti Jonas Mekas ir Liūnė Sutema.

Antrasis būrelis, vedamas Vandos Gegevičiūtės, savo dėmesį skyrė sekantiems užsiėmimams: knygos "Lietuviškasis liberalizmas" apžvalgai, kurią patiekė jos redaktorius Vytautas Kavolis, dail. Juozo Mielulio atelės apžūrėjimui, kurio metu buvo išklaustas šeimininko pašnekesys apie kūrybos stiliaus pasirinkimus ir jų priežastis. Dail. Mielulis, atrodo, yra mistinis realistas su pastebimu palinkimu į alegorizavimą. Vakaro pabaigai Milda Memėnaitė buvo išprovokuota paskambinti pianu. Trečiajam susirinkime svečias Vyt. Rubas parodė spalvotų filmų iš Japonijos ir Korėjos, Vanda Gegevičiūtė kritiškai diskutavo C.C. Jungo knygą "Neatrastasis pats" (The Undiscovered Self). Diskusijose Jungo mintyse buvo išvylgtas gan ryškus socialinis konservatyvumas, bet su susidomėjimu buvo sutikta jo sugestija, kad humanistinė religija gali būti vienu iš pagrindinių veiksmų, ugdant individualybę moderniam konformistiniame pasaulyje.

Abi sekcijos yra gyvai sudominusios santariečius ir sudaro stiprią bazę nariams, pageidaujantiems intensyvesnės programos.

* New Yorko, Philadelphiajos ir Chicago skyriai senesniai turėjo išvykas į vasarvietes prie šių didmiesčių. New Yorkas kartu su Philadelphia išskylavo Seaside Heights, New Jersey prie Atlanto. Nors oro sąlygos buvo nepalankios, tačiau išskylon suvažiavo virš 40 studentų. Dienos metu, nežūrint, kad veik visą laiką lijo, buvo maudyti ir sportuoti. Vakare visi persikėlė į Rova Farmą, kur įvyko bendra vakarienis ir šokiai, paįvairinami dainų. (a.b.)

Radioaktyvumo...

(Atkelta iš 3 psl.)

Gama spinduliai gaunami dviem labai skirtingais atvejais. Pirmą, kai atomo branduolys yra labai nepastovus ir savaime skyla, dalis nepasiluosavusios energijos pasireiškia gama spindulių pavidalu. Toks gama spinduliavimas tęsiasi vos kelias sekundes. Antra, kai branduolių lygsvara yra taip menka, taip subtiliai pakeista, jog tas lygvaros nebuvimas yra beveik nepačiuopiamas. Tokie branduoliai taip pat gali spinduliuoti gama spindulius, bet toksai spinduliavimas tęsiasi metų metais, dažnai ištisais šimtmečiais ar net tūkstančiais metų.

Alfa spinduliai radioaktyvumą praranda, kai laisvi jų protonai iš aplinkos "pasivagia" reikiamą neutronų skaičių ir tampa jau pastoviu helijaus elementu. Tačiau, taip, keisdami, jie radioaktyviais padaro kitus elementus, "pavogdami" jų elektronus ir pakeisdami jų chemines savybes.

Beta spinduliai reiškiasi, kol perdidelis neutronų skaičius nėra pakeičiamas į protonus bei elektronus, ir elementas pasikeičia pavirsdamas į kitą, artimai elementų lentelėje stovintį elementą.

Gama spindulių skleidėjas radioaktyvumą praranda, kai jisai pasikeičia į kitą, gana tolimai elementų lentelėje stovintį elementą, dažniausiai smarkiai suskaldydamas savo branduolį ir pereidamas per eilę labai nepastovių, beveik momentaliai išnykstančių tarpinių elementų.

Kaip matome, radioaktyvumo savybės glūdi atomo branduoliuose ir radioaktyvų spinduliavimą neįmanoma sulaikyti, kol branduoliai tam tikra prasme nepasikeičia. Tokiam branduolių pasikeitimui reikia tam tikro laiko tarpo. Nors atskiri branduoliai visą laiką kinta, bet reikia tam tikro, gana tiksliai žinomo laiko tarpo, kad pusė tų branduolių pasikeistų. Tai yra taip vadinamas "pusinis amžius" (angliškai - half life).

"Pusinis amžius" yra tasai laiko tarpas, per kurį pusė atomų branduolių pasikeis ar praras radioaktyvumą. Iš likusių nepasikeitusių atomų ir vėl lygiai pusė pasikeis, kada vėl praeis "pusinis amžius". Ir tai tęsis toliau. Po dvigubo "pusinio amžiaus" tik ketvirtis atomų tebeliks radioaktyviais, po trigubo - tik aštuntadalis, po keturgubo - tik viena šešioliktoji. Ir tai vykstant, radioaktyvumas kris iki labai žemo laipsnio.

Radioaktyvių spindulių pavojingumas priklauso nuo to, kokie elementai yra tų spindulių skleidėjais ir koks yra jų "pusinis amžius". Juo tas amžius bus trumpesnis, juo greičiau radioaktyvus spinduliavimas pasibaigs. Branduolinių ginklų sprogimo metu susidariusių daugumos radioaktyvių medžiagų "pusinis amžius" yra trumpas, matuojamas tik valandomis ar net minutėmis. Todėl ir didžiausias radioaktyvumas greitai praeina. Bet kai kurių elementų "pusinis amžius" daug ilgesnis, matuojamas keliais metais. Ir sudaro didžiausią, ilgai besitęsiantį pavojų. Jie yra pavojingi tiek priešui, tiek ir saviesiems, nes jų "amžius" neįmanoma pakeisti.

Sprogindamas vandenilio ginklus, žmogus gali labai plačiai reguliuoti kokie radioaktyvūs elementai turi susidaryti. Taip jisai gali pasigaminti ir į erdvę paskleisti tokių elementų, kurie bent teoretiškai galėtų sunaikinti visą gyvybę žemės paviršiuje.

(Bus daugiau)

the **MAY** company

MES DUODAM IR
KEIČIAM
EAGLE STAMPS

**Pranešimas
apie
JŪSŲ KREDITĄ
nenumatytu atveju**

Jau netoli 60 metų kai The May Co. aptarnauja North Eastern Ohio gyventojus. Jūs aprūpina asmeniniais ir namų ūkio reikmenimis pačiu patogiausiu laiku.

Mūsų valstybėje kiekvienas pastebi nuolatinį ekonominį augimą. Tiesa, mes kartais turime išgyventi pasitaikiusius nesutarimus, kurie laikinai sudaro nemažų sunkumų. Galbūt ir dabar jūs esate tokių sunkumų padėtyje.

MAY'S KREDITO TERMINAI NĖRA SUNKŲS. JIE VISAD GALIMI SUTVARKYTI, KAD JŪS GALĖTUMĖT PIRKTI NUMATYTAS PREKES. YPAČ DABAR, JEI JŪS DĖL SUNKUMŲ TURIT SUSILAIKYTI.

Jei jums reikia baldų ar kitų namų reikmenų, rūbų šeimai, ypač grįžtantiems į mokyklą, užeikite ir pirkite DABAR, mes būsime patenkinti paruošdami reikalingus kredito terminus pagal jūsų asmeninį pageidavimą.

Pasitarkite su May's kredito patarėjais ir gaukite iš jų paaiškinimus apie daugelį mūsų turimų kredito planų, kurie tinka dabartiniais jūsų sunkumams.

Jūs rasite mūsų kredito patarėjus ketvirtame aukšte — May's Downtown Store ir trečiame aukšte — May's on the Heights

The May Company

• Čiurlionio ansamblis užbaigė 19-tus darbo metus praėjusį šeštadienį, dalyvaujant būriui draugų. Ta proga visa eilė ansamblio narių buvo atitinkamai atžymėti.

Per 1958/59 metų sezoną praleidę nedaugiau kaip keturias repeticijas - A. Dundurienė, M. Leknickaitė, J. Steponavičienė, A. Blumentalienė, A. Liutkevičiūtė, Z. Gobis, A. Gylis, A. Kižys, P. Kudukis, V. Urbaitis, A. Korsakas ir I. Verbyla buvo paskelbti pavyzdiniais praėjusių darbo metų čiurlioniečiais.

Ansamblio nariai kandidatai - Živilė Končiūtė, Vita Ambrzevičiūtė, Lilijana Končiūtė, Laima Obelenytė ir Vacys Jurgelis buvo pakelti į ansamblio narius ir jiems įteiktas bronzinis ansamblio ženklas.

Išbuvusius ansamblyje penkerius metus - Astai Orintaitei, Romai Staniškytei, Joanai Steponavičienei, Aldonai Blumentalienei, Viktorijai Vaivadaitei, Rytui Babickui, Jurgiui Gravrogkui, Arvydai Kižiui, Gyčiui Motiejūnui ir Romui Apanavičiui

buvo įteikti sidabriniai ansamblio ženklai.

Su pertraukomis ansamblyje dainuojančiai nuo 1940 metų Magdalenai Mackialienei ir dešimtį metų Čiurlionyje, o 30 metų įvairiuose choruose dalyvaujančiam Kazimierui Eimučiui, bei dešimtį metų dainuojančiam Čiurlionyje Algirdui Gylui ansamblio meno vadovas Alfonsas Mikulkis prisegė auksinį ansamblio ženklą.

Čiurlionietis dail. Vytautas Raulinaitis už Čiurlionio namų papuošimą jo meno darbais buvo paskelbtas ansamblio mecenatu. Ansamblio mecenatas p. Tomas Čiurlionis Čiurlionio namams dovanojo M.K. Čiurlionio "Aukos" reprodukciją.

Po darbo metų baigimo akto, Čiurlioniečiai, diriguojant A. Mikulskiui, davė neilgą liaudies dainų koncertą. Iš sodo dainos suskambėjo po visą universiteto rajoną.

Prie kuklaus vaišių stalo jaučioje nuotakoje čiurlioniečiai ir jų svečiai, kurių tarpe buvo ir kandidatas į Clevelando burmistrus p. T. Ireland, dar ilgai dailinosi įspūdiškais ir linkėjo Čiurlioniai sėkmingų 20jų darbo metų.

• T. Ireland, respublikonų kandidatas į Clevelando miesto burmistrus, P. J. Židrio pristatytas, praėjusį šeštadienį, čiurlioniečių sodo koncerte, kalbėjo lietuviams ir pasmerkė sovietinį tautų pavergimą.

• B. ir E. Malcanai, drauge atostogaudami su p. Šenbergais Cape Cod vasarvietėje, atsiuntė geriausius sveikinimus ir linkėjimus.

• Dr. Aleksas Zotovas iš Argentinos persikėlė į JAV ir apsigyveno Clevelande.

• Ona ir Juozas Žilionai praeitą savaitę atšventė 25 m. vedybų sukaktį.

• Antanas Virbickas, anksčiau gyvenęs Clevelande, prašomas pranešti savo adresą adv. Juilui Smetonai, 1704 Lee Road, Cleveland 18, Ohio.

• Neringos skaučių tunto vasaros stovyklą bus rugpjūčio 1-15 dienomis prie Pymatuning ežero, Pa. valstybiniam parke. Skautės už stovyklavimą moka po \$25.00. Išregistruoti reikia iki liepos 27 d. pas A. Petukauskienę, telef. RA 1 - 1435 ar A. Šenbergienę, telef. GL 1-0188.

REIKALINGI DARBININKAI

Prie Naujosios Parapijos statybos reikalingi pastovūs darbininkai. Kreiptis vakarais pas inž. E. Kersnauską telef. SW 5 - 0759. (58)

Čiurlionio ansamblio pirminkas Jaunutis Nasvytis įvykui Ansamblio sodo koncerte dar trumpą pranešimą apie Čiurlionio ansamblio 19-uojuosius veiklos metus.

Dirvos nuotrauka

PARDUODAMA KRAUTUVE - BIZNIS

prie pat. Šv. Jurgio parapijos, E. 65 ir Superior kampas. Per metus daro apyvartos apie \$160,000.000. Geras biznis dar vienam lietuviui.

Indian Hills 3 mieg. mūrinis namas. Viskas modernu. Gražus sklypas.

Cleveland Hts. 5 miegamųjų mūrinis. 3 vonios. Labai geram stovyje.

Mūrinis vieno aukšto namas Naujos Parapijos rajone.

Turime daug vienos ir dviejų šeimų namų. Taip pat turime ir šimtus nuotaukų kitų parduotuvų skirtų namų, kuriuos jūs lengvai galite pasirinkti.

Skambinkite ar sustokite
EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis - Realtor
Multiple Listing Service
780 E. 185 St. Telefonai IV 1-6561 MU 1-2154

429 E. 123 ST.
GALIMA TUOJ UŽIMTI
ŽEMIAU BANKO ĮKAINAVIMO

3 miegamieji ir įrengtas trečias aukštas. Kilimai. \$11,800.
MU 1 - 1071

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

GERESNI NAMŲ STATYTOJAI

VISUOMET ĮSTATO
MONCRIEF sildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

VIRŠUJE: Jūra Gailiūšytė, baigusi Music School Settlement, liepos 24 d. atliko mokyklos baigimo koncertą, į kurį buvo susirinkę svečių pilna mokyklos salė. Kairėje - E. Skujeniekas, M. Valienė, p. Kazėnai, p. Obelieninė ir kt. Dešinėje Jūra Gailiūšytė su fortepiono mokytoja Birute Smetoniene.

Dirvos nuotrauka

PARENGIMAI

CLEVELANDE

* Rugpjūčio 2 d. Clevelando visi trys Balfo skyriai rengia pikniką. Vieta bus paskelbta vėliau.

* Rugsėjo 5 d. Lake Shore Country Club patalpose Amerikos Lietuvių Sandara 18 (Clevelande) kuopos banketas. Pradžią 8 val. vakaro.

* Rugsėjo 12 d. Spaudos balius, rengiamas Dirvos, prie staliukų didžiojoje Slovenian Auditorium salėje.

* Rugsėjo 19 d. D.L.K. Birutės Karių Seimų Moterų D-ja ruošia 8 d. rugsėjo minėjimą - vakarą.

* Spalio 31 d. Korp! Neo-Lithuania metinė šventė ir balius La Vera Supper Klube.

SAVE
Part Of
Every Pay

FOUNDED 1894
The Cleveland Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE
WE WELCOME YOUR SAVINGS
Member Federal Deposit Insurance Corporation

DIDZIAUSIA, PATIKIMIAUSIA, SU 25 METŲ PRAKTIKA, APMUTINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR VISUS RUSIJOS KRAŠTUS, PERSIUNTIMO ĮSTAIGA.

SU INTURISTO LEIDIMU

GLOBE PARCEL SERVICE Inc.

Siuntiniai pilnai apdrausti, gavėjas nieko neturi primokėti.

Siuntėjai įsitikino, kad per GLOBE PARCEL SERVICE INC. siunčiami siuntiniai, greičiausiai, tvarkingiausiai pasiekia adresatą. Prašykite, prisiųsime katalogus su pilna informacija, drabužių bei avalynės dydžių Nr., iš rusiškų ir amerikietiškus. Ir kainoraščius, kiek už kurį daiktą reikia mokėti maito.

Siuntėjų patogumui įstaigoje turime gerų vilninių ir rajoninių medžiagų, odų, batukų, vilninių skarų, skarelų, skustuvų, plaukams kirpti mašinėlių, stiklui deimanto rėtukų, lovatiesių ir t.t. Garantuojame, kad niekur kitur, už tokias žemas kainas, šių prekių negalėsite nupirkti. Šios prekės parduodamos tik siuntėjams.

Šios įstaigos tarnautojai lietuviai.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9:30 - 6.

Trečiadieniais 9:30 - 8. Šeštadieniai 9 - 3.

A D R E S A S:

GLOBE PARCEL SERVICE INC.

1313 Addison Rd.

Corner Superior Ave. & E. 71 St.

Tel. UTah 1-0806 & UTah 1-0807

SIUNTINIAI SIUNČIAMIS TIESIOG IŠ CLEVELANDO.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON
4%
ACCOUNTS INSURED TO \$10,000
SUPERIOR SAVINGS
HOME AND REMODELING LOANS
CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

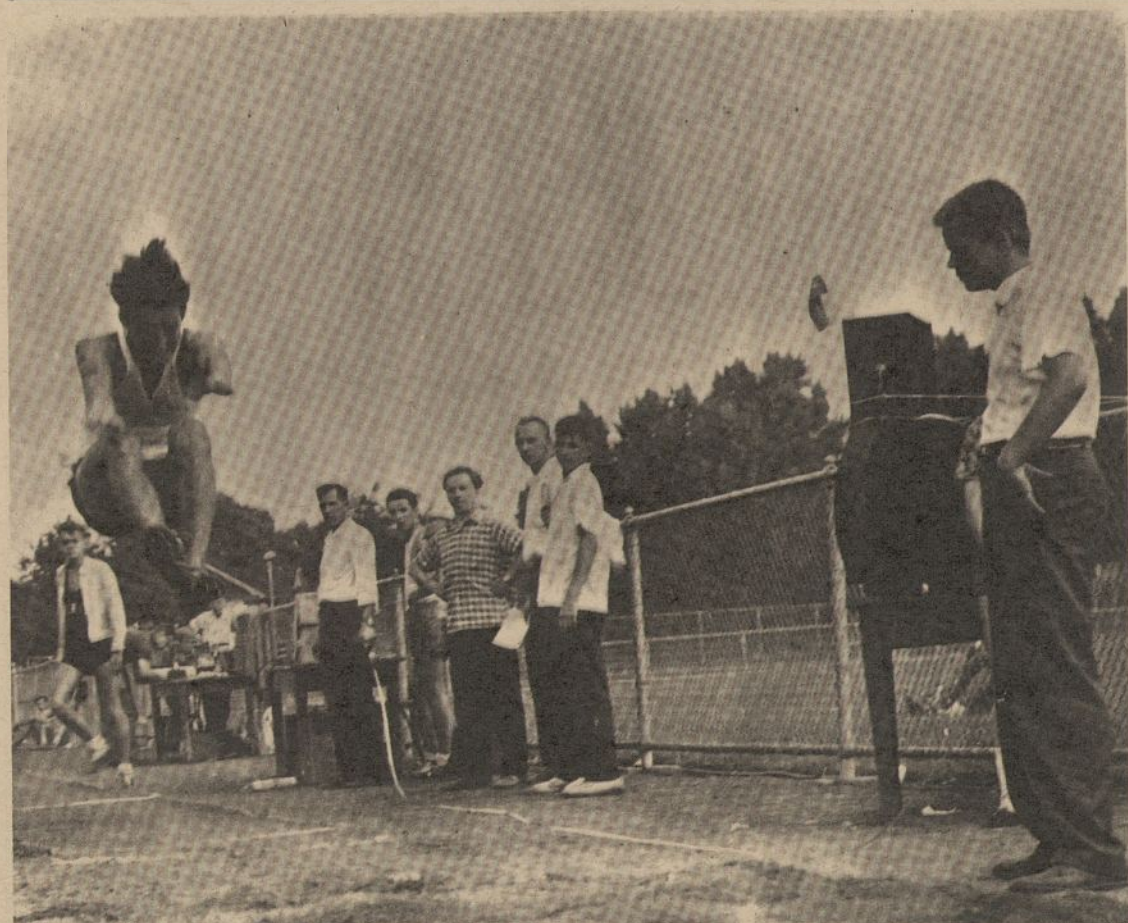
Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Taisyklingas trišuolis į tolį. Šoka clevelandietis G. Neimanas. Jį stebi p. Vadopalas, A. Bielskus, J. Nasvytis ir kiti.

Dirvos nuotrauka

stop SAVE!
on AUTO INSURANCE

Telefono pašaukimas Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžiant Amerikos vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašaukus jokie išpareigojimo.

PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

SK 1-2183

ATIONWIDE
MUTUAL INSURANCE COMPANY
HOME OFFICE - COLUMBUS, OHIO

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

• Vysk. V. Brizgys, davęs pasikalbėjimą "Nepriklausomos Lietuvos" redaktoriui, paklaustas apie dabartinius Lietuvoje esančius vyskopus, taip atsakė:

— Prieš kelis metus pašvęsti vyskupai P. Maželis ir J. Steponavičius neturi laisvės savo pareigas eiti taip, kaip juodu norėtų ir privalėtų. Juodu yra terorizuojami tokiais priemonėmis, kaip pav. pernai vyskupo J. Steponavičiaus išmetimas iš buto. Nors bažnyčia paskelbta atskira nuo valstybės, tačiau Kulto Ministeris visur kišasi į vyskupų veiklą ir jų pareigų vykdymą.

Jaunas vyskupas V. Slatkevičius buvo areštuotas tuoj po įšventinimo, yra ištremime ir arešte ir dabar jam neleidžiama palaikyti jokių ryšių nei su savo viršininku, nei su dijecezija. Tuo labiau jam neleidžiama eiti savo pareigų.

• Lietuvos pasiuntinybės Charge d'Affaires Juozo Kajecko kalba, pasakyta atidarant Lietuvos paviljoną tarptautinėje Chicagos parodoje, sen. P. H. Douglas pasiūlius, įtraukta į Congressional Record (liepos 23 d., psl. A6421 — A 6423).

• Dr. J. Valaitis, gyvenas Chicagoje, įsigijo kvalifikuoto patologo specialybę. Illinois universitetas jam suteikė asistant profesor laipsnį.

• Dvidešimt du lietuviai, komunistinių arba jiems simpatizuojančių organizacijų nariai, kaip praneša komunistinė spauda, liepos 23 d. išvyko į Lietuvą. Esą, greit išvyksianti ir antra grupė. Jų išlydėti atvyko Sovietų Sąjungos pasiuntinybės tarnautojas Laurynas Kapočius.

Išvykusiųjų sąrašas yra: K. Petrikienė — Brooklyn, Dr. A. Margeris — Chicago, Dr. J. Stanislovaitis — Waterbury, R. Mizara — New York, M. Stensler — Livingston, S. Jokubka — Chicago, J. Mažukna — Pittsburgh, J. Krasnickas — Cleveland, J. Gasiūnas — Richmond Hill, A. Juškevičienė — Woodhaven, D. Matusevičius — New York, K. Stanislovaitienė — Waterbury, R. Merkis — Philadelphia, A. Metelionis — Peters-

APAČIOJE: Clevelande, prie Naujosios lietuvių parapijos mokyklos ir salės statybos šią vasarą dirba ir nemažai mokslus einančio jaunimo. Pirmoj nuotraukoj R. Misiūnas padeda amerikiečiui mūrinkui paruošti "košę", antrojo nuotraukoj Č. Nainys ir V. Maželis mūrinkams paduoda cemento plytas.

V. Kizlaičio nuotraukos

Pavykusi išvyka ir 100 dolerių Vilties Draugijai

Liepos 18 d. L.T. Sąjungos East Chicago, Ind. skyrius surengė išvyką į p.p. Jonynų dūkį (Chesterton, Ind.). Susirinkusi didelį būrį svečių skaniai užkandžiais pavaišino p. I. Rimkūnienė, o troškulių numarino p. R. Nemickas "minkštais" ir "kieštais" gėrimais.

Sutemus, gražiam p. Jonynų sode prie liepsnojančio laužo, visus dalyvius pasveikino skyriaus v-bos p-kas K. Pocius. Chicagos skyriaus vardu žodį tarė P. Vėbra. Po to sekė dainos, kurios užsitęsė iki vėlyvos nakties. Dainas prie laužo gražiai pravedė J. Rimkūnas.

Teko pastebėti, kad išvykoje matyti veidai daugumoje tie patys, kurie visuomet yra matomi kolonijos Lietuvių B-nės susirinkimuose bei įvairiuose lietuviškuose rengimuose.

Iš išvykos gauto pelno dalis, vienas šimtas dolerių, skyriaus valdybos nutarimu, yra pasiųstas "Vilties" Draugijai, įstojant Draugijon nariu.

kios piniginės atsakomybės neneša, nes jų įnašai yra aukos pobūdžio. Tačiau jie Draugijos reikalų tvarkyme turi nustatytą balsų skaičių ir jie įvykstančiuose suvažiavimuose, tiesioginiai dalyvaudami ar kitus Draugijos narius įgaliodami, sprendžia visus Draugijos reikalus.

Mes kviečiame visus stot nariais į Vilties Draugiją ir tuo sudaryti geresnes Dirvos leidimo sąlygas.

VIEŠA PADĖKA

L.T.S-gos East Chicago, Ind. skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja p.p. Jonynams už nuoširdų priėmimą Skyriaus surengtos išvykos metu.

Ponai Jonynai ne tik nemokamai leido naudotis savo gražaus namo patalpomis bei sodu, bet dar ir pavaišino.

Skyriaus valdyba reiškia padėką visiems, prisidėjusiems prie išvykos pasisekimo tiek darbu, tiek gėrybėmis.

L.T.S. East Chicago, Ind. Skyriaus valdyba

Kviečia į "Alaušą"

Ignas Vilėniškis, iš Bostono, kviečia vasaroti jo viloje "Alaušė", skambinant telefonu AN 8 - 8384. Esą, ten nereikia pačiam važiuoti. Nuveža ir parveža. Nereikia mokėti \$50 ar \$60, bet tik \$21. Nereikia mokėti už valgi, nes jį pats pasigaminai. Nereikia pirkti žuvies, nes pats pasigauti gali. Nereikia nuomoti laivelio, nes jį prie kranto yra. Nereikia vežti nė TV ar radijos, nes vietoj yra.

(59)

DIRVAI AUKOJO

Pratęsiant prenumeratą Dirvą aukomis parėmė:

XX, Pittsburgh	\$25.00
Juodvalkis, J. Rochester	1.00
Šimkaitis O., Tampa	1.00
Lingis V., Bloomfield Hills	2.00
Plaušinitis B., Sioux City	1.00
Krivickas D., Washington	2.00
Končiūtė J., Cleveland	1.00
Gecevičius M., Cleveland	2.00
Lakačiauskas A., Cleveland	1.00
Bikulčius St., Chicago	4.00
Liormanis R., Rochester	2.00
Žmuidzinis V., Rochester	2.00
Apanis V., Cleveland	2.00
Kiaunė J., Jamaica	2.00
Čampė A., Oakville	5.00
Jokubaitis M., Detroit	1.00
Jankus Z., Cleveland	2.00

Ačiū visiems už atsiųstas aukas.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Argentinios lietuviai, sutikę mūsų krepšininkus Eiseinos aerodrome prie Buenos Aires.

L. Kančausko nuotrauka

Vincas Grybas... JAUNIMO DIENA PHILADELPHIJOJ

(Atkelta iš 2 psl.)

rašyta ir pasirašyta visa gyvenimo istorija, atgaila, pasižadėjimas ir priešai. Tai buvo viena kvailiausių istorijų. Ją pasakius kvienam susidarytų vaizdas, kad skulpt. V. Grybas dar negimęs jau turėjo būti komunistu.

Vieną nelemtą dieną iš Tilžės į Jurbarką atvažiuo būrys vokiečių ir, prisistatę policijos raštinėn, pareikalavo sąrašų visų žydų ir komunistų. Paklausti, kuriam tikslui tie sąrašai reikalingi ir ką mano su tais žmonėmis daryti, atsakė, kad juos kur tai vešis darbams. Paprašė pastogių, kastuvų, kirvių ir kitokių įrankių. Nė vienas tada buvusių raštinėn neatėjo į galvą, kad tų visų, kuriuos išsiveš, bus paskutinoji kelionė.

Komunistų sąrašai buvo paduoti, žydų sąrašų neturėjo. Tada tie sąrašai surašyti, tiek žydai, daugumoj profesionalai (daktarai, advokatai, vaistininkai ir šiaip žymesnieji) kas telefonu, kas per pasiuntinius, buvo pakviesti ateiti į valsčiaus raštinę. Buvo paskambinta ir skulpt. V. Grybui. Bet kada skulpt. V. Grybas telefonu atsakė ir pažadėjo tuoj ateiti, tuoj anot "Naujienu" V.D., tos davatkos išsiuntė žmogų, kad skulpt. V. Grybą pakeltų sutikty ir pasakyty, jam kad jis neitų, nes vokiečiai nori juos kur tai išvežti darbams.

Pasiųstasis žmogus, kuris dar ir šiandieną yra mūsų tarpe, sutiko skulpt. V. Grybą ir viską pasakė. Skulpt. V. Grybas nepaklausė, bet dar atsakė: Jeigu mane kviečia, turbūt aš reikalingas. Nesijaučiau niekuo kaltas, nes niekam blogo padaręs ir nematau reikalo slėptis.

Prisistatė valsčiaus raštinėn, kur jau buvo rikiuojami susirinkę žydai ir komunistai. Į gretą buvo pastatytas ir skulpt. V. Grybas.

Tų, kurių pasiuntiniai nerado namie, kurių neprišaukė telefonu, ar kurie pakviesti neatėjo, antrą kartą nėjo kvieisti ar specialiai ieškoti. Jie po to visi laisvai gyveno, o kai kurie, kad ir sąrašė buvo, vėliau šioje ar kitoje laisvoje šalyje atsirado.

Susirinkus per 300, vokiečiai paprašė tuolaikinės mūsų policijos, kurią daugumoj sudarė buvę šauliai, palydėti. Iš miesto ribų išeinant mūsų sargybiniai buvo gražinti atgal. Koloną perėmė vokiečiai. Nusivedė už miesto į žydų kapines ir visus suaudė. Vienas, ir tik vienintelis, iš tos kolonos per didelį stebuklą išlikęs gyvas, grįžęs į Jurbarką papasakojo, kad išsiklaus du-

JAV Bendruomenės Philadelphia apylinkės valdyba, besirūpindama jaunimo klausimu, rugpjūčio 2 d. Čepo ūkyje, Bellmawr, rengia jaunimo dieną. Philadelphia ir artimesnių vietovių jaunimas kviečiamas skaitlingai dalyvauti, ypač kad yra pasižadėję svečių iš Baltimorės. Jų šokančio, dainuojančio ir sportuojančio jaunimo numatomas pilnas autobusas su keliomis lydinčiomis mašinomis. Tai gi bus gera progą naujos pažintims ir sustiprinti senąsias.

Nuo jaunimo neturėtų atsiilkti ir senimas. Kam gi neįdomu medžių pavėsyje atsigaivinti ir pailsėti, matant besilinksminantį jaunimą.

Jaunimo dienos metus grieš haviščių orkestras, veiks pulkas bufetos ir vyks tinklinio rungtynės tarp Baltimorės sportuojančio jaunimo ir Philadelphia studentų. Bus ir kitos įdomybės.

Vieta (Čepo ūkis) žinoma iš jau buvusių gegužinių. Čepo ūkis yra Bellmawr miestelyje, ant 42 kelio (Black Horse pike) prie West Browning Rd. Kelias nuo W. Browning Rd. ir 42 kelio iki Čepo ūkio, bus paženklinas lietuviškomis spalvomis ir rodyklėmis.

VIENUOLĖ STUDIJOJA LITUANISTIKĄ

Vietos lietuviškos Šv. Jurgio parapijos vienuolės sesuo M. Kristina Fordham universitete šiais metais studijuoja lituanistiką. Sąlygas šiai vienuolei studijuoti lituanistiką sudarė Bendruome-

bes, pirmiausiai buvo sušaudyti lietuviai, kurių buvo 16 ar 17, o tame skaičiuje ir skulpt. V. Grybas.

Patikėkite, kada Jurbarkas sužinojo, kas įvyko, skaudžiai pergyveno ne tik skulpt. V. Grybo sušaudymo, bet dėl visų, ne tik lietuvių, bet ir žydų, nes jie taip pat tikri Jurbarko vaikai buvo.

Kada šiandien, po keliolikos metų, nepatikrinus faktų, keliama tokie klausimai ir daromi sprendimai, o ypatingai tokių kaip V.D., kurie nuo to viso buvo labai toli, o gal ir Lietuvoje tuo laiku visai nebuvo, manau, yra ne kas kita, kaip tik noras kam nors įgelti ar kokią seną sąskaitą suvesti.

Skulpt. V. Grybo, kaip žmogaus ir kaip gausaus menininko, visiems, ne tik dailininkams, labai gaila, bet skulpt. V. Grybui tik likimas, o ne kas kitas lėmė taip mirti. Žinoma, jis pats atsakingas, kad tą likimą taip, o ne kitaip pirmajam bolševikmetyje kalė.

nės apylinkės valdyba, paskirdama 50 dol. pašalpą. Dėkodama už paramą sesuo Kristina džiaugiasi, kad jai malonu dirbti tėvų kalbos pažinimui. Kristina, dirbdama parapijos mokykloje, reguliarių pamokų metu, vaikūčius moko lietuvių kalbos, kurios mokinasi ne tik lietuviai, bet ir svetimtaučiai.

P.M.

WATERBURY

Liepos 18 d. įvyko ALT S-gos skyriaus susirinkimas. Aptarta visa eilė svarbių reikalų. Nutarta daugiau dėmesio skirti Lietuvos atsiminimų radijo valandai, kurią virš 10 metų vedė a.a. Dr. M. Colney, buvęs ALT S-gos pirm., o dabar jai vadovauja ponis Antanina Colney.

Šeimyninę gegužinę nutarta surengti rugpjūčio 23 d. ponų Kušlų sodyboj, Watertown, Conn. Skyriaus pirm. M. Gurekui prekybos reikalais ilgesniam laikui išvykstant į Bostoną, pirminko pareigas perims vicepirm. A. Kušlis, senosios kartos veiklus lietuvis.

ALB Waterburio apylinkės valdyba Dr. P. Vileišio sodyboj birželio 28 d. suruošė metinę gegužinę. Parengimas gerai pavyko, gauta apie \$400.00 gryno pelno.

Apylinkė įsteigta 1959 pavasarį. Nuo įsteigimo dienos iki šiol apylinkė yra išmokėjusi tokias sumas: LOKui, Centruj, Apygardai - \$1012; ALTui - \$960; Bendruomenės seimui - \$190; švietimui (vietos lituanistinei mokyklai ir kt.) - apie \$600; vietos sporto klubui - \$120; sportininkų išvykai į Pietų Ameriką - \$50; kultūros fondui - \$25; kitiems kultūriniais bei visuomeniniams reikalams - apie \$300.

Lietuviams evangelikams pamaldos Waterbury, Conn., įvyks rugpjūčio 16 d. 11:30 val. First Lutheran Church, kampas Cooke St. ir Grove St. Pamaldas laikys kun. A. Trakis iš Chicagos. Visi apylinkės lietuviai evangelikai maloniai kviečiami pamaldose dalyvauti.

Baisiausias...

(Atkelta iš 1 psl.)

Įtikinti, kad ten žmonės yra laisvi, tai kodėl jis nepakelia geležinės uždangos? Kodėl jis neleidžia žmonėms ir jų idėjoms laisvai patekti į jo kraštą ir iš jo?

Yra daug vergijos rūšių, - sakoma straipsnio pabaigoje, - bet iš visų bauriausia yra žmonių minties pavergimas. O tokia yra Sovietijos žmonių vergija.

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075
Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05 - 7:30 P. M.

